DE MODO ET ORDINE CRIMINALITER PROCEDENDI

Inter

REGVLARES.

Thomæ Triuisani I.V.D. Palatij Apostolici Venet. Promotoris & aduocati Fiscalis.

SVMMARIA.

1 *Regula vnde dicta.*
2 *Regulares vnde dicti.*
3 *Regula quot modis capiatur.*
4 *Deffinitio quid sit?*
5 *Regulæ deffinitio quæ.*
6 *Contrariorum effectus qualis.*
7 *Quæ in deffinitione requirantur.*
8 *Regulæ præcepta.*

9 *Regularum institutores.*
10 *Regula nisi à summo Pontifice confirmata vel aprobata fuerit, seruari non debet.*

De Regula. Cap. I.

1 REGVLA quæ à regendo dicta est, vt rectè regat, & ducat, neminemq; aliorsum trahat, vt Petrus Loriot, in tractatu suo, de regul. iur. Axiom. j. in initio, à qua po
2 stea, Regulares dicti & denominati sunt, glo. in rub. de reg. iur. in 6. in initio: Io. And. in rubr. de regul. nu. 3. Ant. de But. ibid. nu. 3. Host. in summa sua eiusdem tit. nu. 4. non autem à rectitudine viuendi, dicat Abbas quicquid vult in rubr. de regular. in initio, mul
3 tis in iure capitur modis. Primò. n. modò pro traditione plurium rerum compendiosa narratione facta Azo in summa in rubr. ff. de diuers. regu. iur. in initio num. 1. Quandoque dicitur illa, quæ rem aliquam breuiter ennarrat, Io. And. in rub. de reg. n. 3. Dyn. in rubr. de reg. iur. in 6. nu. 1. Goffred. ibidem nu. 1. Capitur etiam pro collectione multorum similium, Archid. in c. regula distinct. 3. nu. 1. Item dicitur deffinitio compẽdiosa rerum vniuersitatem complectens, Archid. in d. ca. regula distin. 3. nu. 1. Aliquando pro

pro iure summitur adeovt si quæratur quid sit iuris regula, respunderi possit quòd sit ius, non quod ius à regula descendat, sed vt regula à iure proueniat, Archid. in d. ca. reg. dist. 3. Goffred. in rubr. de reg. iur. num. 1. Io. And. ibid. nume. 3. & Io. monach. eod. in loco nume. fi. vt ista est iuris regula ergo regula iuridica. Quintò dicitur regula cõiunctio rationis vt Archid. pluries in citat. c. regula num. 2. & latius de diuisione & multiplici regulæ acceptione tradit Petrus à Loriot, in l. j. & l. omnis deffinitio. ff. eod. tit. per totum. Vltimo dicitur regula norma viuendi Archid. Io. And. Goffred. & Dyn. locis citatis, & ideo de hac tantùm specie (ommissis aliis) breuiter dicendum erit. At quia omnis institutio de re aliqua, quæ à ratione suscipitur debet à deffinitione proficisci vt intelligatur quid sit id, de quo disputatur Marcus Tullius primo officiorũ, & inter Iurisconsultos notat Vulpianus in l. j. ff. si certum petatur Angel. cõs. 110. nu. j. incipien. sanctissima &c. quod etiam colligitur ex l. j. ff. de iustit. & iur. quia deffinitio & substantia rei demonstratæ Abb. in rub. de sententia excommun. 4
nu. 3. Bal. in l. cum quis nu. 5. in fi. Cod. de iur. & fact. ignorant. quibus omnibus in locis Doctores rectè procedendo à deffinitionibus exordiũ dessumpserunt, ergo per deffinitionem vidẽdum erit quid sit regula.

Regula igitur est norma vel institutio bene vi 5
uendi; & iuxtà illius præcepta inseruiendi Deo

 propter

propter vitam æternam, quæ regulæ deffinitio quatenus vera erit, ceteræ ab aliis traditæ non similes, vtique erunt falſe, quia poſito uno contra-
6 riorum in eſſe, remouetur reliquú l. inter me & te ff. de except. rei iud. l. Pomponius. §. ſed & is ff. de procurat. in fi. & pulchrè tex. in l. hæc verba ille aut ille ff. de verborum ſignific. in illis verbis aut dies aut nox eſt. Omnis bona deffinitio ſe-
7 cundùm iuriſconſultorum mentem debet cum ſuo deffinito conuerti l. j. §. dolum ff. de dolo. Bart. ibi in initio & Bal. ibi nu. 3. & l. j. ff. de acquiren. poſſeſ. vbi Bal. nu. 2. & Alex. nu. 9. Abb. in rub. de ſent. excomm. nu. 3. Socin. in rub. ff. de condit. & demonſt. nu. 5. gloſ. in rubric. de ſumma Trinit. & fid. Catholic. circa medium. Secūdò debet deffinitio ponere ſubſtantiam deffiniti Rochus de Curte in rubric. de conſuetud. verſ. primo quæritur, & nōnullas alias circunſtantias tradunt Iuriſconſulti quas ego reffere non laboro prout Dec. in rub. de probat. nu. 15. & Iaſ. in l. ſi is qui pro emptore ff. de vſucap. nu. 168. ver. circa primam, ſed veniendo ad ea, quæ neceſſariò in deffinitione requiruntur, dicitur quod vnaquæq; vera deffinitio debet ex genere & differentiis ſuis cōſtare tradit Ariſt. in loco de deffinit. in 2. poſt. ſed non recedendo à Iuriſconſultorum præceptis id tenuit Bart. in l. j. ff. de acq. poſſeſſ. nu. 6. Bald. in c. contingit de dolo & contum. nu. 38. quia debet talis deffinitio continere genus ſub quo res eſt deffinita, & eius differen-

tias Bar.in l.j.ff.de testam.nu. 2. Roman. in l.j. ff. de acqui.possess.nu.8. vt appareat quomodo differat ab alijs speciebus contentis sub illo genere Decius in rubr.de probat.nu.15. quæ quotiescunq; fuerit talis, erit semper conuertibilis cum suo deffinito, & alias suprascriptas circunstantias habebit. Regula hæc supradicta quam Sancti Beatiq; Patres ordinarunt tria potissimũ substantialia præcepta ipsam profitẽtes vel professos iubet obseruari, obedientiam, Castitatem, & Paupertatem, Abb.in c.dilecta de maiorit.& 8
obed.nu.4.& in rub.de regul.nu.1. Felyn. in c. Ecclesia Sanctæ Mariæ de cõstit.nu.1. & nouissimè ex decret.sac.conc.Trid.c.j.sess.25.de reg. & monial.

Regularum institutores si Paulo morigiæ cre 9
dimus quatuor à sancta Romana Ecclesia approbatarum reperiuntur, Primus siquidem fuit ille magnus Basilius, sub cuius regula in partibus oriẽtalib. 9000 monachi militabant, sed postea quàm loca illa à Saracenis & infidelibus fuerũt occupata ad nihilum quasi reducta videtur. In Italia verò alia non reperitur religio sub hac regula militans, nisi carmilitarum vnica in his partibus fœnix, quã licet floruerint Predicatores, Theologi & Prelati quamplurimi, temporibus tamẽ istis viuit diuq; uiuet magister Laurentius Lauretus sacrarum literarum Doctor, aliàs Concionator insignis, & ad Sanctam Tridentinam Synodum pro sua religione vti Theolo-

gus missus, ad maiores dignitates & gradus semper fuit euectus, publicè in vrbe Romæ legit, denique à Gregorio XIII. Pont. max. fel. rec. Ecclesiæ Cathedralis & totius Adrien. diocesis in Antistitem cooptatus, ad maiora quoq; ob ingenij Diuinitatem, animiq; sui Inocentissimi præstantiam ab vniuerso orbe, quod perueniat, rationabili Vaticinio speratur. Secundus fuit Sanctus Benedictus. Tertius Sāctus Augustinus. Quartus verò Sanctus Franciscus, quorum regulæ à summis Pontificibus fuerunt aprobatæ & confirmatæ
10 præsertim Regula Sācti Basilij, quæ cæpit anno 1171 mensis Ianuarij & confirmata fuit ab Innoc. IIII. anno 1248 calen. Settembris Lugduni, & Sancti Francisci, aprobata ab Innocentio & Honorio Papa & vna quæq; illarū penès quas uidere licet, aliàs minime obseruandæ essent, vt Goffred. in summ. de regul. nu. j. & Bonif. de Vital. in clement. j. de regular. nu. 2.

De Regularibus. Cap. II.

SVMMARIA.

1 *Regulares qui dicantur.*
2 *Professio quid sit.*
3 *Profitentis & recipientis liber consensus requiritur & nu. 5.*
4 *Consensus Parentum profitentis non attendendus.*

dus.

6 *Aetas profitentis quæ.*

7 *Annus probandi regulam qualis.*

8 *Professio tacita quæ & nu. 9. & 10.*

11 *Monachus quando quis dicatur.*

12 *Professus illico se ordinari potest ad ordines.*

13 *Professus à patria potestate liberatur.*

14 *Non potest fieri Decanus.*

15 *Nec ad aliam religionem se transferri.*

16 *Omnia profitẽtis bona in corporantur monast.*

17 *Monachus quicquid acquirit monast. acquirit.*

18 *Nec in iudicio stare potest, nisi se defendendo nu mero 19.*

20 *Non potest esse arbitrer nec arbitrator.*

21 *Nec quicquàm agere vel facere potest, sine licentia Abbatis.*

22 *Ex superuenienti priuilegio quando quis liberetur & nu. 24. & sequen.*

23 *In delictis tempus delicti, non sententiæ proferendæ attenditur.*

25 *Ignorantia Regulæ quando excuset.*

De Regularibus. Cap. II.

Regulares hi omnes dicuntur, qui ad 1
regulariter viuendum sese astringunt, & regulam ipsam quam experti sunt profitentur. Professio 2
itaq; est quidam contractus reciprocus, vltro citroq; obligatorius, quo profitens se

obligat monasterio & religioni vel ordini, ad ei inseruiendum iuxtà constitutiones eius regulæ, & è contra, monasterium & religio ad alendum & tractandum eum secundùm regulam professam prout Nauarr. de regul. conf. 5. nu. 1. & ante ipsum id uoluit Abb. in c. porrectum de regula. nu. x. Ex hac igitur professionis definitione no-
3 tandum est. Primò quod profitens sit volens, non autem coactus, aliàs professio nõ tenet tex. est, in c. j. de regul. vbi Ant. de Butr. nu. 2. Hostiē. nu. 4. Ioan. de Ana. nu. j. Abb. nu. j. & 2. & tex. in c. 2. eod. tit. vbi Innoc. nu. 2. Abb. nu. 9. nec consensus vel dissensus parentum aliquod affert im
4 pedimentum Hostien. in cap. 2. de regular. nu. j. Ant. de Butr. in c. cum simus eod. tit. nu. j. & pulchrè Io. de Anan. in d. c. 2. nu. fi. sed tãtùm volũtas libera profitẽtis vt patet nouissimè ex decreto concil. Trid. loquendo de mulieribus in c. 18. sess. 25. & de uiris in c. 19. sess. 25. Vnde versus

„ *Ampla Corona quidem, nigra vestis, vota rotõda*
„ *Non faciunt monachũ sed mens à crimine munda.*

5 Secundo requiritur consensus recipientis. i. Abbatis Prioris Guardiani vel Correctoris, & totius capituli simul Abb. in allegat. c. porrectum de regul. nu. 5. & tex. in cap. fi. de regul. in 6. vbi gl. in verbo pertineat, & ibi Io. monachus nu. 1. Archid. in initio Io. And. nu. 1. Gemin. in initio Abbas tamen vel Prior nomine suo, & totius cõuẽtus ac religionis, ipsos in monachos & fratres respectiuè recipit Nauarr. conf. 1. nu. 12. vt lite

pendent

pendent, nec poteſt aliquis monachus actũ hũc recipiẽdi exercere, quia ſi denegatur Abbati fortius & monacho Cardinalis Zabarella in clem. eos de regul.nu.4. Tertio requiritur ætas pro- 6
fitentis annorum ſexdecim complectorum, ex decreto concil.Trid.c.15.ſeſſ.25. de regular.& monial. Quarto vt per totum annum 15. æta- 7
tis ſuæ ſteterit in probatione regulæ, aliàs antea probata non tenet c.15.concil.Trid.allegat.ſeſſ. 25.de regular.Quis tamen poteſt tacitè profite- 8
ri, vtpotè ſi in ætate legitima exhiſtens, ſe ſpontè ingererit in attinentibus & ſpectantibus ad profeſſos, tali caſu cenſcebitur profeſſus, adeoq; non audiatur reclamans Ant. de Butrio in c.Vidua nu.1.3.& 11.de regu.& ibi Abb.nu.1.& in d.c.ad noſtram nu.1.& 5.eod. tit. vel poſt dictũ annũ cõſtiterit vitã mutare voluiſſe tunc vt pro- 9
feſſus habebitur Abb.in c. ſtatuimus nu.2. & in c.conſulti de regular.nu. 1. Vltimò et nulliter 10
facta ex defectu minus liberi conſenſus, ex ſuperuenienti conſenſu et ſaltem tacitò conualida tur tex.in c.ad noſtrã de reg.ubi DD. Facta igitur profeſſione ſeruatis ſeruãdis modo & forma ſupradictis, illicò cepit eſſe monachum vel regularem Abb.in ca.porrectum de regular.nu. 11
4.ibi Ioan.de Anan.nu.1. quia hæc profeſſio facit quem tantùm eſſe monachum per iura modo allegata, & ideo immediatè ſe ordinari po- 12
terit ad ſacros ordines, quatenus in ætate legitima extiterit, non obſtante eo, quod voluit Sanc.

Synod.

Synod. concil. Trid. c. 2. cum nõ deceat sess. 21. vt ad titulum beneficij quisq; ordinetur, in vim constitutionis Papæ Pij V. sub nu. 74. incipien. Rom. Pontifex sub dat. Romæ pridie idus octo-
13 bris 1568. Itẽ à patria potestate liberatur Abb. in c. si quis autem de regul. nu. 2. & Decanus vel
14 canonicus minimè fieri potest propter votum emissum Archid. in c. hoc nequaquam 7. q. 1. nu. 2. Nec potest ad aliam religionẽ se transfer-
15 ri ẽt si strictiorem sine licentia superioris regularis Ant. de Butr. in c. Ioan. nu. 1. & 5. de regul.
16 Archid. in c. quam sit 18. q. 2. nu. 5. & 6. Itẽ omnia bona sua tempore ingressus una cum persona incorporantur monasterio c. 2. Conci. Trid. sess. 25. de regul. & monial. & quicquid acqui-
17 rit monachus, acquirit monasterio Abb. in c. ne
18 religiosi de regul. nu. 3. Item nec in iudicio agere potest nisi de licentia Abbatis Federic. de senis consi. 287. per totum Abb. in c. ex parte nu.
19 6. & in c. olim. nu. fi. de accusat. licèt Abbatem suum accusare, ut in cap. de accusatione demonstrabitur, sed se defendendo potest audiri Abb.
20 in c. 2. nu. 9. de uita & honest. cleric. Item nõ potest esse arbitrer uel arbitrator Abb. in c. quinta uallis de iureiur. nu. 13. Item non potest iurare nec testificari Abb. in c. cum contingat de foro compet. nu. 23. & in c. cũ nũtius de testam. nu.
21 4. & sine licentia Abbatis nihil habere, possidere dare, uel accipere potest, Nauarr. consi. 20. de regul. nu. 1. 2. & 6. & consi. 70. nu. 8. & 75. nu.

46. quia equiparatur seruo Abb. in c. quanto de offic. ord. nu. 2.

Caueant tamen superiores Regulares, in recipiendo & ad professionem admittendum homines maioris, ætatis Annorum 16. ne propter debita, uel delicta religionem ingrediantur, ut exinde postea sicurè in ciuitate contracti debiti, uel commissi delicti uiuant, quia licet quis efficiatur clericus uel regularis post delictum commissum de quo à iudice seculari fuit incoactus processus, uel lata sententia, propterea non eximitur à iurisditione seculari l. si quis postea ff. 22
de iudic. ubi gloss. exponit de clerico l. cũ puela ff. de iurisdict. omn. iudic. Abb. in c. ueniens de eo qui furtiuè ord. &c. nu. 3. quia in delictis quò 23
ad pœnam imponendam semper attenditur tempus commissi delicti non auté tempus profferendæ sentẽtiæ l. 1. ff. de pęnis ubi DD. & l. iniuriarũ æstimatio ff. de iniur. l. doli §. fi. ff. de seruo corrupt. l. si qs uers. fi. C. ad l. Cornel. de fals. q̃-
uis si processus nõ fuisset incoactus vel lata sen- 24
tentia, tẽpore ingressus, magis videatur cõmunis doctor. opinio vt ex tali superueniẽti priuilegio eximeretur, a iudicio seculari Io. de Imol. consi. 118. & 119. quæ tamen minimè procedit opinio in atrocioribus delictis, quorum pœna mors est naturalis, secùs verò in non atrocioribus quorum pœna non est mors. Nihilom. cum Principes seculares vltra iura, supra allegata habeant ex priuilegio apostolico authoritaté pu-

niendi ēt regulares & Sacerdotes, tempore perpetracti delicti atrocioris, multo magis poterint de delictis commiſſis ante ingreſſum monaſterij cognoſcere & punire. In ciuilibus verò ſi quis debitor ſit, & ad eccleſiam confugiat, nõ poteſt capi l. præſenti Cod. de his qui ad eccleſ. confug. & de facto captus reſtituitur, fortius uidetur credendum quòd in religione eſſet magis tutus a familia curiæ ſeculari oldrad. cõſ. 4. quaſi in fi. ſed ſi negotia publica geſſit tenetur rationem redere ante ingreſſum, nec ingreſſus liberatur, quin ipſe & monaſterium teneantur c. 1. de obligat. ad ratiocinia Abb. in c. cum. i & a de ſententia & re Iud. nu. 27 Caueant pariter ſuperiores in non permittendo, ut quis profeſſionem regularem emittat, niſi priùs regulam pluries non per legerit uel legi ab alijs non audiuerit, nam aliquando aliquis Abbas non ita in omnibus & per omnia facit ipſam regulam obſeruari, præſertim in anno, in quo quis permanſit in probatione illius regulæ, namq; emiſſa profeſſione, mutatoq; Abbate, cum ad ſtrictioris regulæ obſeruantiam deuenit Abbas ſucceſſor, profeſſus de recenti, qui ipſam nõ legit, nec minus ab alio intellexit, & laxiorem probauit, recuſat ad illius obſeruantiam cogendum eſſe; & quidem rectè, quia de tali ſuperuenienti auſteritate prætendit ignorantiam ut Nauarr. conſil. 9. de regular. nu. 2. quamuis tandem non audia-
25 tur, ſed cogatur ad illius obſeruantiam, q̃ ſecus dicendum

dicendum est de muliere Innoc. in c. super eo de regul. nu. 1. & Abb. ibi num. 4. & seq. & in c. ad nostram de appellat. nu. 4. cui malo sancta Tridentina Synodus obuiare curauit, mandans moniales profitendas diligenter primitus interrogari & diu admoneri an sponte &c. & quid iubeat regula &c. in qua quidem parte nō mediocri laude dignus fuit Ioannes Triuisanus V. I. Doc. Patriarcha Venet. Dalmatięq; Primas Gentilis meus cuius Anima in Domino requiescat, quæ moniales profitendæ antea super contentis in regula diu & pluries ab eo interrogatæ erant iuxta tex. in c. 17. sess. 25. Concil. Trident. de regul. & monial.

Qui sint Regulares. Cap. III.

SVMMARIA.

1 *Nouitij nuncquid regulares verè sint?*
2 *Conuersi an veniant appellatione regularium.*
3 *Oblati similiter?*
4 *Item Heremitæ.*
5 *Hospitalarij itidem.*
6 *Fratres tertij ordinis an sint regulares.*

Qui

Qui sint Regulares. *Cap.* III.

VLtra regulares professos, sunt & alij qui nomine & habitu videntur regulares, sed verè non sunt de quib. diligẽter uidere superest, ideo Nouitij q nouiter sunt recepti, & ad-
1 huc nullam professionẽ fecerũt ut uoluit Hostien. in c. quid per nouale de uerb. signifi. nu. 3. & Ioa. de Anan. in c. statuimus de regul. num. 2. sub hoc nomine regulariũ non comprehendũtur, quia in anno probationis regulæ sunt testariq; possunt c. 16. Concil. Trident. sess. 25. de regular. & monial. Archid. in c. beneficium de regular. in 6. nu. 1. Phillip. Franc. ibidem nu. 2. & 3. Nauarr. consi. 12 de testam. nu. 1. & nõ testando veniunt proximioresq; succedunt, & nõ monasterium in quo reperitur, cum hoc casu verè non fuerit regularis in effectu c. religiosis de sententia excomm. in 6. licèt nonnulli teneãt quòd bona nouitij morientis ante professionem tacitam uel expressam sint aplicanda monasterio, ex hac rõne ducti, quia ibi uidetur mori, ut monachus Cyn. in authen. ingressi Codice de Sac. Sanct. Eccl Ant. de Butrio in c. in præsentia de probat. & Bart. in authen. si qua mulier in fi. C. de Sac. Sanct. Eccl. Tiraq. de utroque retract. li. 1. gloss. 1. num. 21. cum seq. & nu. 36. alij verò sic destingunt aut nouitius ingrediens dedit bo-

na

na sua monasterio expresse,& tunc procedit opinio eorum iuxtà iura allegata, sin autem, minus: Abb.in c.in præsentia de proba. nu. 1.6.8.& fi. veritas tamen est quòd nouitius si est mas, & sui iuris, utiq; potest, si non sui iuris, uel fęmina est, nequaquam.c.15.& 16.Concil.Triden.ses.25. & Abb. uel Prior monasterij aliam in eum non habet authoritatem, nisi ipsum expellendi è suo monasterio, & religione, sicq; nouitius cõsimilem habet authoritatem permanendi uel discedendi d.c.15. & 16 Concil.Trid.ses.25.de regular.& monial. & ideo in eo probationis anno portat habitum distinctum ab habitu professorum, vt Hostien.in c. in nonnullis de iudæis nu. 3.seu per aliud signum non professus cognoscitur Io.de Anan.in c.statuimus,de regular.num. 3.nec ideò intelligitur exemptus à suo primeuo foro seculari, adeò q; si debitor existat, aut reus sit criminis, nõ possit ab ipso iudice seculari sententiari atq; puniri, sed si delinquit in monasterio, s. verberãdo, aut aliquem iniurijs onerãdo, coram quo iudice accusatus fuerit, coram ipso, causa tractanda erit, iuxtà adnotata per glos.in c.dilecti filij de foro compet. uersi. ubi domicilium Abb.in c.cum sit generale eod.tit.nu. 2.& Bald.in l.cum clericis eod.de episcopis & cleric. nu.1.& in c 1. de officio legat.nu.4 arg.c.cum illorum §.si uerò claustralis de sententia excommunicationis, si uerò alio modo deliquit ut potè blasphemando, talis cognitio spectabit ad Ab

batem uel Priorem suum, sed (re uera) hæc omnia procedunt potius in vim reciproci cõsensus partium, quàm de iure, cum nescio quid equitatis id suadeat, licet talis nouitius positus in dubio semper iudicabitur de eo, veluti de religioso in fauorem suum, vt sit excommunicatus in eum manus iniciens c. religioso de sententia excomm. in 6. & Henric. Boich in ca. statuimus de regul. nu. 12. ita & in odium suum si fouet rem prohibitam arg. tex. in c. qui sentit de regu. iur.
2 in 6. Conuersi verò quamuis quidem appellatione monachorum non ueniant, tradunt Anto. de Butr. in c. non est de regular. nu. 3. Ioa. de Anan. ibi nu. 4. ueniunt tamen appellatione regulariũ, quia & ipsi regulam profitentur, Abb. in d. c. nõ est de regular. nu. 2. & Gemin. in c. per exceptionem in 2. col. de priuileg. in 6. Card. Zabarella in clem. 1. de decim. nu. 30. Abb. in c. in nostra de sepult. nu. 2. & 3. Felyn. in c. in præsentia de probat. nu. 4. & quò ad ordines sunt seculares, Abb. in c. non est de regular. nu. 2. & in cap. illa præpositorũ de accusat. nu. 2. & ideo sunt astricti monasterio quo professionẽ fecerunt, ut sine licẽtia superioris non possint ad alia monasteria conuolare Abb. in d. c. non est de regular. nu. 3. ibiq; Anton. de Butr. nu. 5. & quamuis non sint de capitulo, possunt tamen testificari prò monasterio Abb. in c. & si Christus de iureiur. nu. 4. c. ex eo de elec. in 6. Felyn. in c. cum M. Ferrarien de constit. uersi. in eodem gloss. ibi qui habet.

nu. 18. Abb. in c. cum cauſam de elect. nu. 8. & in c. 1. de procur. nu. 9. gaudet tamen priuilegio religioſorum ſeu regularium Ant. de Butr. in c. 2. de inſtitut. nu. 11. Abb. in c. de monialibus de ſentẽtia excom. nu. 3. Gaudent etiam priuilegio canonis ſi quis ſuadente diabolo Abb. in c. ex tenore de ſententia excomm. nu. 2. & in c. nõ dubium eod. tit. ubi Ant. de Butr. nu. 4. Oblati au- 3
tem quatenus habitum regularem geſtant, licet diuerſum & diſtinctum ab eo profeſſorum, & profeſſionem regularem emitunt, tunc appellatione regularium ueniunt, quia ſe, & bona ſua tradiderunt monaſterio ita uoluit Abb. in conſ. 53. nu. 3. part. 1. & notat. in c. non eſt de regul. nu. 2. & 3. Ant. de But. in c. cum dilectus de ſucceſſione ab inteſtato nu. 3. tunc retinent priuilegiũ religioſorum & regularium Ant. de But. in c. ut priuilegia de priuileg. nu. 6. nec poſſunt trãſire ad ſtrictiorem religionem authoritate propria & tali caſu oblatorum bona acquiruntur monaſterio ut Butr. in c. in præſentia de probat. nu. 66. ſi autem habitum regularem non ſuſcipiunt, & bona ſua retinent nec in monaſterio uel clauſura uiuunt tunc non ueniunt appellatione regularium Nauarr. conſ. 81. de regul. nu. 16. & ſeq. Ant. de Butr. in c. cum & plantare de priuileg. nu. 11. & fi. & in c. tuarum eod. tit. nu.
10. Heremitæ qui nullam habent regulam regu- 4
lares nõ dicuntur, nec ſub hoc nomine comprehenduntur imò retinent proprium quòd eſt cõ-

tra omnem regulam notat Felyn. in c. 2. de foro compet. nu. 5. & Soc. sunt tamen de foro Ecclesiæ largo modo ut idem Felyn. loco citat. & per ipsum allegat. tex. in c. indemnitatibus §. supradicta de elect. in 6. & uti tales non coram superiori regulari cum non habeant sed coram episcopo loci conueniuntur, tenet Felyn. in d. c. 2. de foro cōpet. & DD. omnes. Nec Hospitalarij
5 sub hoc nomine comprehenduntur ut Felyn. loco modò citat. & minus Fratres tertij ordinis,
6 quemadmodum uoluit & consuluit Calder. consil. 7. tit. de foro compet. & Felyn. loco modò citat, nume. 9. propterea de his qui sine regula uiuunt, & regulares non sunt, minimè dicendum erit.

Superiores Regularium qui. Cap. IIII.

SVMMARIA.

1 *Abbas, Prior, Guardianus, & Corrector Iudices prioris instantiæ qui nomine non tamen Iurisdictione differunt & num. 2.*

3 *Authoritas quæ.*

4 *Iudices secundæ Instantiæ, Prouincialis, Visitator, Minister.*

5 *Generalis vltimus iudex, cuius authoritas amplissima est, & nu. 6.*

Superiores

Superiores Regularium qui. Cap. IIII.

Visum hucusq; fuit, qui rectè sint Regulares, & hoc iuremerito Regularium nomen retineant, superest hoc loco uidere, qui sint eorum Iudices in quacunque instantia, ideo sciendum est, quod ex regularibus supradictis singulo quoq; tertio anno fit capitulum generale, ex constit. sanctiss. D. N. Greg. Papæ XIII. Sanctæ mem. 58. in ordine, incipien. dilectis filijs sub datum Romæ die 16. mensis Decembris 1579. in quo pro singulo monasterio creantur tres Iudices superiores, diuersorum nominum & authoritatum, primus est illius duntaxat monasterij, & dicitur Abbas, Prior, Guardianus, vel Corrector localis, & licet differant nomine, effectu tamen officio & iurisdictione non differũt, ut Franc. in c. 1. §. uerum de stat. regul. in 6. nu. 3. & vnusquisq; in suo monasterio habet omnimodam authoritatem nedũ in eos, qui degunt in suo monasterio & sub illius obedientia sicuti notat Archid. in c. de Capellis 16. q. 2. nu. 3. Innoc. in c. ut famæ de sententia excomm. num. 3. Abb. in c. Ioannes de regular. nu. 4. 6. & 7. & in c. non est eod. tit. nu. 4. 5. & 6. & in c. fi. eod. tit. nu. 1. 2. & 3. Thom. fastul. in dec. uel dubio 8. nu. 1. & habetur ex regula Sancti Benedicti. c. 1. & c. 24. Sanctiq; Basilij c. 8. ex regula Sancti

1

August.c.feriæ. 5.ex regula Sancti Francisci, & constitutionib. suis à Iulio Papa III. aprobatis c.7. vbi Guardianus Minister habet ẽt authori-
2 tatẽ absoluẽdi ab excõ.Inn.in c. quãto de offic. ord.nu.2.Sed etiam contra eos qui extra monasterium viuunt,etiamsi sint sedis Apostolicæ Capellani per constitutionem Greg. XI. 2.in ordine quæ incipit per Romani Pontificis sub dat. Auinioni quinto idus Nouembris Pontificatus sui anno 3.nec non contra Apostatas prout statuit clemens Papa VII. const.3. incipiens sedis Apostolicæ anno 1537. 16. mensis Iulij anno Pontificatus sui 10. Quam postea confirmauit Paulo III. constit.28.incip.cupientes, sub dat. Romæ anno 1557. 29.Aprilis Pontificatus sui 2.& eiusdem const.29. quæ incipit postq̃ anno
3 1558.& in quocunq; delicto ẽt Heresis, si ab Inquisitore non fuerit præuentus,ut Pij Papæ IIII, cõst.67.q̃ incipit pastoris &c. 1.Apr.1562.anno sui.3.audit atq; cognoscit, ꝙ tñ nunq̃ in hac ciuitate occurisse cognoui ob accuratã diligentiã R.Pr̃is magis.Stephani de Cinto primo, mõ Io. Ghabrielis de salutio ĩquisitorũ,& fr̃is Vincẽtij de Brixia cõmissarij,& in hac parte diligentissimi & indeffessi heresiæ oppugnatoris quos honoris gr̃a cõmemoro, ex quib. q̃dẽ Abbatibus, Priorib.Guardianis,& Correctorib.maximè comẽdẽdi sunt Gabriel flãma Venetus Abb. S.Mariæ charitatis ordinis Canonicorũ Regulariũ laterã: qui postq̃ monasteria multa,& pluries,sũ-

mo

mo ſtudio, & incredibili prouidẽtia gubernaſſet, guberniũ & cũrã ciuitatis & diocefis Clodiæ Greg. xiij. cõmiſſit, ĩ antiſtite deſcribẽdo, qui dũ laudabiliter diocęſẽ illã regeret, & vitas ſãctorũ deſcriberet, morte extinctus corpore, aĩa in cellũ innocẽtiſſima migrauit, veſtigia cuius ſequendo Max. Bianinus ĩ epãtu ſucceſſor totidẽ nomẽ fama intonat. & Franc. Flãma nepos canonicus & Vic. Gen. Iur. Vtriſ. cõſul. dũ pulpitũ aſsẽdit, ſe verũ nepotẽ, & hæredẽ bñ dđo, & melius pſuadẽdo declarat. Prior verò Io. Maria Petro Belli Venetus Prior S. Ant. Venet. Canon. Regulariũ ordinis S. Saluat. cõgregationis, ob cuius eximiã uirtutẽ, poſt prioratũ pdictũ cõi Patrũ Voto, Viſitator Gñalis Religionis creatus exſtitit. Guardianus Fr Nicolaus Mazza Venetus S. Franc. à Vinea minorũ de obſeruãtia; qui ĩnocẽtiſſimus licet & laudabiliter ſemper vixerit, & eius exẽplo alios bene viuẽdi docuerit, ſupiores Præſertim Protector religionis Illuſtriſ. & Reu. Card. Matth. nõ dedignatus eſt, nec dedignatᷣ nomine ſuo in arduis peragẽdis ꝓ religione mõ, in Dalmatiam per Italiam, & aliquando in Hiſpaniam delegare. & Frater Nicolaus Chriſtianus Calaber Corrector Sancti Bartholamei ordinis Sancti Franc. de Paula, cuius opere, ſtudio, & diligẽtia, cõſtruta ſtat Eccleſia in ciuitate Venet. ad inſtar aliarũ ſingulariũ, & monaſt. in die magis cõſtruitᷣ & edificatᷣ, iſti. n. exẽplo, Prædicãdo, & bene viuẽdo, ſubditos edificabãt, adeo ut ſi tpe ſuo

uixiſſet Card. Zabar. vtiq; nõ deploraſſet dicendo in clem. ne in agro de ſtat. monachorum, nu. 8. hoc modo.

„ Ordo cuculatus tunc poterit eſſe Beatus,
„ Si bibat flumen, ſi diſcat amare legumen
„ Sed ſæpè spernit fabas pro piſcibus Abbas
„ Conſimiles mores cupiunt retinere minores.

4 Secundus iudex, qui competit eidem monaſterio ſed non ſoli, neç omnibus ſuæ religionis eſt Prouincialis, Viſitator ſeu Miniſter, cuius officium eſt, prouinciam ſibi commiſſam Viſitare corrigere ſuperiores locales, & emendare, & appellationes ipſorum localium audire & deffinire vt ex regula S. Bened. c. 3. & ex regula S. Franciſci c. 10. Leo. 10. conſt. 20. incip. ite, & nos ſub dat. Romæ 4. cal. Iunnij 1517. Pontificatus ſui
5 anno 5. Tertius eſt Abbas Prioruè Generalis, qui habet iuriſdictionem illius monaſterij & quorumcunq; omnium ſuæ religionis vt ex regula Sancti Franc. c. 8. & Pij V. conſtit. 171. ſub dat. vlt. Maij 1571. Item & conſt. 103. incip. pro no-
6 ſtri & conſt. 63. cuius facultas & iuriſdictio eſt ampliſſima etiam creãdi & remouendi Inquiſitores vt Innocen. IIII. in conſtit. ſua incip. licet ex omnib. &c. ſub datum Aſſiſij 4. calen. Iunnij Pontificatus ſui 11. & clem. 4. cõſt. 2. incip. licet ex omnibus &c. ſub datum Peruſij tertio calẽ. Octob. anno 1. & eſt vltimus iudex ut ex regula S. Benedicti c. 3. & clem. 7. conſt. 41. incip. in ſuprema &c. ſub datum Romæ 16. cal. Decemb. 1532.

1532. anno 9. Loquendo tamen de iudicibus regularibus regularium ordinariorum tantùm, nō autem de his, qui à Summo Pontifice delegantur vel deputant de quib. præsens nō est sermo.

De Delictis. Cap. V.

SVMMARIA.

1 *Delicta ex tribus oriri*
2 *Delicta ratione ordinis quæ*
3 *Delicta ratione officij quæ*
4 *Delicta ratione sui quæ.*

De Delictis. Cap. V.

CVM delictorū regulariū multa sint genera, necessariū itaq; fore reputaui, vnumquodq; methodicè procedēdo tangere. Regularis igitur quicūq; delinquit, aut ratione ordinis, 1
vel officij aut tandem ratione sui, ratione ordinis regularis delinquere dicitur, cum sit illegitimus ordinari se fecit imò si de facto ordinatus 2
fuisset, illico censcetur interditus ab ordinis administratione ex cōstitutione Sixti Papæ V. sub nu. 22. quæ in incipit ad Romanum &c. sub datū Romæ anno 1588. die cal. Nouembris. Si rebaptizatus scienter. c. qui bis de consacrat. dist.

uixiſſet Card. Zabar. vtiq; nō deploraſſet dicendo in clem. ne in agro de ſtat. monachorum, nu. 8. hoc modo.

„ *Ordo cuculatus tunc poterit eſſe Beatus,*
„ *Si bibat flumen, ſi diſcat amare legumen*
„ *Sed ſæpè spernit fabas pro piſcibus Abbas*
„ *Conſimiles mores cupiunt retinere minores.*

4 Secundus iudex, qui competit eidem monaſterio ſed non ſoli, nec omnibus ſuæ religionis eſt Prouincialis, Viſitator ſeu Miniſter, cuius officium eſt, prouinciam ſibi commiſſam Viſitare corrigere ſuperiores locales, & emendare, & appellationes ipſorum localium audire & deffinire vt ex regula S. Bened. c. 3. & ex regula S. Franciſci c. 10. Leo. 10. conſt. 20. incip. ite, & nos ſub dat. Romæ 4. cal. Iunnij 1517. Pontificatus ſui
5 anno 5. Tertius eſt Abbas Prioruè Generalis, qui habet iuriſdictionem illius monaſterij & quorumcunq; omnium ſuæ religionis vt ex regula Sancti Franc. c. 8. & Pij V. conſtit. 171. ſub dat. vlt. Maij 1571. Item & conſt. 103. incip. pro no-
6 ſtri & conſt. 63. cuius facultas & iuriſdictio eſt ampliſſima etiam creādi & remouendi Inquiſitores vt Innocen. III. in conſtit. ſua incip. licet ex omnib. &c. ſub datum Aſſiſij 4. calen. Iunnij Pontificatus ſui 11. & clem. 4. cōſt. 2. incip. licet ex omnibus &c. ſub datum Peruſij tertio calē. Octob. anno 1. & eſt vltimus iudex ut ex regula S. Benedicti c. 3. & clem. 7. conſt. 41. incip. in ſuprema &c. ſub datum Romæ 16. cal. Decemb.

1532. anno. 9. Loquendo tamen de iudicibus regularibus regularium ordinariorum tantùm, nõ autem de his, qui à Summo Pontifice delegantur vel deputant̃ de quib. præsens nõ est sermo.

De Delictis. Cap. V.

SVMMARIA.

1 *Delicta ex tribus oriri*
2 *Delicta ratione ordinis quæ*
3 *Delicta ratione officij quæ*
4 *Delicta ratione sui quæ.*

De Delictis. Cap. V.

CVM delictorũ regulariũ multa sint genera, necessariũ itaq; fore reputaui, vnumquodq; methodicè procedẽdo tangere. Regularis igitur quicũq; delinquit, aut ratione ordinis, 1
vel officij aut tandem ratione sui, ratione ordinis regularis delinquere dicitur, cum sit illegitimus ordinari se fecit imò si de facto ordinatus 2
fuisset, illico censcetur interditus ab ordinis administratione ex cõstitutione Sixti Papæ V. sub nu. 22. quæ in incipit ad Romanum &c. sub datũ Romæ anno 1588. die cal. Nouembris. Si rebaptizatus scienter. c. qui bis de consacrat. dist.

4. Si Bigamus cap. curandum. cap. præcipimus. cap. si quis viduam el. j. distinct. 34. Si à suspenso episcopo fuerit ordinatus, Symoniacoue, Excommunicato, Irregulari, Heretico, Furtiuè, Ante ætatem, Per saltum, Cum sit homicida Aut cõfirmationem non susceperit. Hæc omnia simul, & singula per se faciunt quem inhabilem ad sacros ordines cap. 7. sess. 14. concil. Trid. de reformat. & c. 4. 12. & 13. sess. 23. & constit. Sixti quinti, quę incipit ad sanctum &c. publicata Anno 1588. nonis Ianuarij, vel sit illiteratus c. fi. de tempor. ord. in 6. c. 4. xj. & 13. de reformat. session. 23. concil. Trid. etsi de facto promoti, sunt suspendendi Innoc. in c. cum nostris de concess. pręben. nu. 1. & ibi Ioan. And. c. primo & sequen. distinct. 55. vel corpore viciatus. c. 1. c. 3. distin. 55. & hæc cum aliis simi libus dicuntur delicta ratione ordinis, qui inha-
3 bilitant aliquem ad illos recipiendos. Delinquit secundo modo Regularis ratione officij quod obtinet, cùm Abbas Prioruè sit, videlicet circa
1 administrationem bonorum & correctionē sub ditorum. Primò modo aut ommittēdo, vel ope-
rando, ommittendo intelligitur quotiescunque Abbas non acquirit, redimit, vel defendit bona & iura sui monasterij quia negligens Prælatus meretur puniri, & multi tenuerunt ipsum depo nendum esse c. dictum distinc. 81. Abb. in c. illa præpositorum de accusat. num. 3. Felyn. in cap. 1. de treug. & pace num. 2. omnino viden: Op-

pe-

perando dicitur delinquere si dilapidat, vendit, vel obligat, bona & iura sui monasterij extrauag. Ambitiosæ Pauli Papæ 2. de rebus Eccles. nō alien. Abb. in cap. monachi de stat. monac. nume. 6. circa correctionē subditorum delinquit ommittendo non puniendo delicta Innocen in cap. dilectus filius. 2. de Symon. vel nimis indulgendo delinquentibus Nauarr. consil. 75. de regularum numero 33. Operando verò delinquit procedendo sine ordine contra aliquem, vel excedendo modum corrigendi, vtroq; enim modo sententia deiudicabitur nulla vel saltem iniusta toto tit. de sententia & re iudic. tertio, & Vltimo modo delinquit regularis ratione suimet ipsius, & duobus pariter modis committitur, ommittendo scilicet vel opperando ommitendo si non cellebrat quia non obedit superiori suo & incidit in pœnam propter votum obedientiæ vt ex regula Sancti Basilij, cap. 1. ex regula Sancto Benedicti cap. 2. Sancti Augustini pariter, & Sancti Francisci in cap. 1. peccatque mortaliter Archid. in cap. sicut. 27. quæstio. 1. nec officia diuina recitat ex eisdemmet supradictis rationibus & authoritatibus & vt voluit Gemin. & Franc. in capit. fin. de rescript. in 6. Si non ieiunat, contrauenien- 4
do regulæ maximè Sancti Augustini in c. secundæ feriæ nec superiori suo obedit, vt dictum est, opperando pariter duobus modis contingere potest. Primò modo opperando non

offendendo aliquem, sed duntaxat semetipsum vt potè si sit proprietarius, quàm proprietatem vnaquęq; regula pęnitùs tollit ex regula Sancti Basilij c. 1. ex regula Sancti Benedicti c. 33. Sancti Augustini c. 1. ex S. Franc. c. 9. nisi ex licentia Abbatis Archid. in c. solet nu. 4. & c. peruenit 27. q. 1. ebrius contra regulam pęnitùs Sancti August. in c. ferię secundæ & contra text. in c. à crapula de uita & honest. cler. Balsphemus c. si per capillum 22. q. 1. Apostata & sic contra primam partem Voti. s. obedientiæ ioculator c. clericum dist. 46. minister laciorum c. sacerdotibus ne clerici vel monac. sorti legus qui futura præuidere sperat c. vno 26. q. 1. & qui similia comittit, grauiter delinqt ut uoluit Antonius de But. in c. at si cleric. de iudic. venator c. 1. & sequen. de cleric. venat. aleator c. clerici de uita & honesta. cleric. Symoniacusq; c. 1. & seq. de Sym. etiã in 6. & contra alios duobus modis delinquit factis. s. & verbis, factis per homicidium c. 1. de offic. iud. ord. c. 1. & seq. de homic. incendium c. pessimã 23. q. 8. Sodomiam c. clerici de excess. prælat. l. cum vir C. ad leg. Iul. de adult. & stup. sacrilegium Hostie. in summa de accusat. §. quis sit effectus uersic. & gratia exempli, adulterium c. 1. de offic. iud. ord. c. si quis clericus 81. distin. incestum ut text. in c. lex illa 36. q. 1. gloss. in c. non debet 30. q. 1. stuprum Abb. in c. at si clerici de iudici cap. si quis clericus 81. distin. & c. lator el. 2. quæst. 7. fornicationem Abb. in c. at si

clerici ver. de secũdo de iudic. Io. de Anan. in c. significauit de adult. nu. 2. & seq. Raptũ tex. in c. 2. de raptorum &c. & l. vnica C. de rapt. Virg. læsam maiestatem c. si quis laicus 22. q. 5. furtũ Abb. in c. cum contingat de foro compet. nu. & c. cum non ab homine de iudic. percussiones c. 1. de cleri. percus. & alia huiusmodi si quæ sunt, verbis iudicialiter in falsum deponendo c. si episcopus 50. dist. extra iudicialiter iniuriando l. 1. ff. de iniur. uel calumniando ut in capitulo de pęnis, de omnibus his supradictis occasione statuẽdarum pęnarum pro vno quolibet latius tractabitur.

De Accusatione. Cap. VI.

SVMMARIA.

1 *Secularis regularem accusare non potest limita tamen num. 3. & 4.*
2 *Appellatione suorum qui veniant.*
5 *Regularis accusare non potest limita nu. 7. 8. 9. 10. & 11.*
6 *Accusationis deffinitio quæ.*
12 *Accusatore disistente, index tenetur procedere.*
13 *Forma accusandi quæ.*

De Accusatione. Cap. VI.

Delicta superius enumerata nullatenus possunt puniri, nisi præcedant accusatio, alicuius denuntiatio, iudicis inquisitio, seu forma notorij, ideo de primo procedendi mõ loquendo, dicitur quod Regularis non potest à
1 seculari accusari, nisi secularis suam uel suorum iniuriam prosequatur c. de cætero, de testibus ubi Doctores, & appellatione suorum ueniunt Pater, Mater, Patroni, Patronæ, & eorum liberi, frater & soror, socer, uxor, socrus gener, nurus, uitricus, nouerca, Priuignus, & etiam amicus intimus Abb. nu. 7. Mynsinger, num. 4. qui allegat Bal. in l. 1. C. qui accus. non potes nu. 33. in allegat. c. de cętero de testibus, licet aliqui tenuerint quòd sui intelligantur usq; ad quartum gradum Bal. in l. neganda ubi glos. Cod. qui accusare non potes, & in alleg. l. j. nu. 22. eod. ti. & nonnulli dixerint suos extendere usq; ad septimum gradũ Boich in d. c. de cętero de testib. nu. 9. Magis tamen cõmunis opinio est, ut usq; ad quartum gradum extendatur & amicus intimus includat Rota dec. 7. alias 463. de renũt. in nou. nu. 2. Fallit secundò in criminib. exceptis, nam tunc qui
3 libet contra quemlibet admittit ad accusandũ Innoc. in c. de cętero de testib. & ibi Ant. de Bur. nu. fi, Hostien, nu. 1. tex. etiam in c. cum P de accusat.

cusat. quæ crimina excepta sunt Symonia, Hęresis, & Læsa maiestas, enumeratq; glos. in c. cum P de accusat. ubi mynsing. nu. 5. in d. c. de cętero 4
de testib. Fallit 3. si delictum fuerit in uilla commissum ubi non reperiuntur regulares nec clerici, tunc in defectu ipsorũ admittitur secularis quicunq; ad accusandum Abb. in d. c. de cętero nu. 3. nec coram alio tunc poterit accusare quã suo superiore Regulari c. 1. de foro compet. & c. regularis 14. ses. 25. Conc. Trid. & Federic. de sen. cons. 14. nu. 2. nisi regularis extra septa monasterij uiueret, quo casu ab ordinarijs puniunt c. Ecclesiarum 3. ses. 6. de reformat. concil. Trid. & c. in exemptorẽ 14. ses. 7. cõcil. Trid. de reformat. alias manẽdo in monasterio debet à suo superiori regulari tantùm puniri, licet ordinarius possit instare penès superiorem regularem ut regularis aliquis puniatur c. regularis 14. ses. 25. concil. Trid. de regul. & monial. & c. quæcunq; 8. ses. 21. de reformat. In cã tamen hæresis corã inquisitore & loci ordinario: poterit accusari Boich in c. ex parte de accusat. nu. 4. si tamẽ ab ipsorũ supiorib. regularib præuenti nõ fuerint ex constit. Pij Papæ IIII. 67. in ordine incip. pasto. &c. sub dat. die 1. Aprilis 1562. Regularis 5
secularem indistinctè accusare non potest c. sententiam de cleric. uel monac. & Decian. in tract. crim. lib. 3. cap. 8. nu. 15. uol. 1. licet quidam teneant quòd præmissa protestatione ut ad pęnam sanguinis minimè deueniatur in uim textus,

c.2.de homicid.in 6.quòd procedit inter ſacerdotes ſeculares, non autem regulares, quia regularis pro iniuria ſibi illata non poteſt nec ſecularem nec regularem accuſare Aret. conſil. 138.nu.2. Petrus a Plaza cap.42.nu.17. in fi.& nume.18. namq; accuſatio eſt officium contra præcepta Dei, & naturæ:Deus.n.in Matthæo.5. dicit,& expreſsè præcipit,quod ſi quis te percuſſerit in vna maxilla, debes ei præbere alteram, ideò non debet accuſare. Item in Luca 6. dicit quòd nedum amici ſunt diligendi, uerùm & inimici,& benefaciendum eſt his,qui oderunt nos. Item illud quod habetur prouerb.25.quæ uiderint occuli tui,ne proferas in iudicio citò, ne forte emendare nõ poſſit,ideo qui fidelis eſt, cælat amici cõmiſſum,c.qui ambulat.5.q.5.propterea delictum nec contra ſe nec contra alios regularis accuſare poteſt, aut debet, qa mortuus eſt mondo c.placuit 16.q.1. Tum quia ſeruos Dei non oportet litigare c.11.de poſtulan. cum etiã talis accuſatio procedit à libero arbitrio quòd monachi non habent c. ſi religioſus c. nullus de elect.in 6.Fiuntq; ex accuſationibus inimicitiæ Capitales gloſ. in l.licet ff. de arbit.Abb.in c.1. de colluſ.deteg.nu.2. eſt.n. accuſatio ius vulciſcendi ſolemni & pęnali iudicio iniurias & delicta Decian.in tract.crim.lib.3.c.1.vol.1.quid ſit accuſare nu.3. poterit tamen monachus denuntiare, quomodo autem & ex quibus cauſis
7 in ſequenti cap.tractabitur,eius tamen Priorem

Abbatem

Abbatem Guardianum vel Correctorem quisq; monachus seu regularis poterit accusare cap. ex parte de accusat. ubi Ant.de But.nu.1.& 5. Sed dubitatur an in omni casu, in criminibus exceptis ennarratis, nulla oritur dubitatio, in reliquis uerò, multæ sunt opiniones, prima est opinio 8
quod regularis possit superiorem suum accusare, si accusatio tendit ad vtilitatem sui monasterij, vendendo, in malos vsus conuertendo bona monasterij non recuperando aut deffendere negligēdo & paciscendo de quib.monasterij sunt, & quia quilibet regularis tenetur iura monasterij diffendere, ideo poterit tali casu etiam accusare delapidatorem Ant.de Butr. in c. ex parte de accusat.nu.10. Secunda est opinio ut non solū 9
ratione interesse monasterij possit regularis Abbatem accusare, sed etiam ratione suimet ipsius superioris, quotiescunq; s.malus homo sit, & potius exemplo suo destruit quàm ædificat monachos sibi subiectos Hostiē. in d.c.ex parte de accusat.nu.1. Tunc ei nedum obediendum non est, sed pōt accusari, ut si Symoniacè fuerit promotus tunc indignè est Abbas, & tamq̄ superiori monachus parere non debet, sed tamq̄ criminosum eum accusare Ant. de Butrio in c. si Dominus de Symon.nu.2. Has duas opiniones uidetur posse reconciliari, ut tenet Abb.in allegat. c.ex parte de accusat.nu.3. quod.s.monachi dicuntur procurare utilitatem sui monasterij, accusando proprium Abbatem, quia interest monasterij

naſterij non habere pro paſtore & adminiſtratore lupum Socyn. in eod. c. ex parte de accuſ. nu. 5. & quia rarò imò nunquàm datur Abbas diſcipator bonorum monaſterij, quin non ſit homo malus, & peſſimæ conſcientiæ, & è contra Abbas malus non datur, qui parum curat curam ipſam monaſterij dilapidando eius bona, namque malus non eſſet, ſi mala non ageret, propterea vti cauſa & effectus vnus ex alio dignoſcitur, & vtroq; caſu poterit monachus accuſare Abbatem & in hoc caſu monacho accuſanti Abbatē debentur expenſæ neceſſariæ ab ipſo monaſterio ſine quibus agere non poſſet Ant. de Butr. in eodem c. ex parte de accuſ. nu. 2. & fi. & Socyn. ibi. Bal. in l. etiam C. mandati nu. 3. Aret. in c. ſi qui teſtium de teſtibus nu. 13. Vltra caſus enumeratos Symoniæ. ſ. & intereſſe monaſterij videtur quod poſſit Abbas à monacho accuſari de infraſcriptis Hæreſis furti ſacrilegij homicidij, veneficij ſepulchri violationis patricidij inceſtus, preiurij raptus, maleficij, adulterij belli publici, calumniæ, Apoſtaſiæ, infamiæ iuris & facti, Bigamiæ, corpori viciati, mente capti, & de his qui inſeruiunt ſecularibus, quos omnes caſus enumerant Canones c. infames 6. q. j. Ego
11 tamen credo qui in omni caſu, pro quo poteſt regularis puniri ab Abbate pro eodem Abbas poſſit a monacho accuſari, primò quia intereſt religionis & monaſterij non habere miniſtros qui cęteros regunt improbos & ideo bene videtur

tur dixiſſe Dyoniſium Halicarnaſeum hanc naturæ extitiſſe legem communem, vt deteriorib. ſemper imperarent meliores, Secundò quia ſi Abbas poteſt monachos ſuos pro quocunq; crimine punire, quare non poterit monachus pro totidem crimine Abbatem ſuum accuſare? ut deſinat eſſe Abbas, aut ipſum in peccatum viuentem perire non permittat, & monaſterium ſimul ob ſuperioris peccata Ioan. And. in d.c.ex parte de accuſ.nu.j. & ſeq. ante ipſum ita voluit text. in c. ipſa Pietas 34 quæſt. 4. & dico non denuntiare ſed accuſare quia non correctio tantũ, ſed pęna requiritur in ſuperiore delinquente aliàs delicta ſuperioris eſſent impunita in dedecus monaſterij, totiuſque religionis detrimentum & animæ eiuſdẽ ſuperioris periculum, quę delicta cum impunita remanere non debeant leg. ita vulneratus §. æſtimatio ff. ad leg. Aquil. leg. ſi à reo §. fin. ff. de fideiuſſ. leg. 4 §. cum Dominus ff de noxal. act. leg. ſi operis C. de pęnis, propterea debet monachus Abbatem ſuum accuſare odio criminis nempè non autem perſonę & amore iuſtitiæ c. quiſquis 1. quæſt. 1. cap. qua propter 2. quæſt 7. quæ accuſatio cum fuerit iudici præſentata, tenetur iudex illam ſi & inquantum de iure admittẽda veniat ipſam admittere, aliàs accuſator poterit proteſtari de ſibi denegata iuſtitia, & tandẽ appellare, c. ſignificantib. de nou. op. nunt. & ibi Inn. & quatenus accuſator 12 deſiſteret, tenetur iudex vlterius procedẽdo in-

uenire delicta obiecta c. crimina de colluſ. deteg. Hoſtien. in c. quia de iudic. nu. 4. & Bar. in l. libellorum §. fi. nu. 20. ff. de accuſ. Aret. in c. licet nu. 22. de accuſ. uel ſi accuſator colluſerit Abb. in c. 1. de colluſ. deteg. & alleg. c. crimina eo. tit. nume. 1. ad effectum etiam ut uera non inuenta narrata crimina in libello accuſatorio, contra accuſatorem agere ipſumq; poſtea punire poſſit, pendente accuſatione accuſatus promoueri non poteſt, quia iam grauata eſt illius opinio, & infamatus de facto c. accedens de accuſ. ubi Doctores ſed ſi abſq; infamia & ſcandalo accuſatio tantùm per ſe ſola non ſufficit ad impediendam promotionem ut tex. in c. accedens, nec accuſatus accuſatione pendente admittitur in teſtem, vt Ant. de Butr. in c. fi. de teſtib. nu. 10. Ant. de Butr. in c. omnipotens de accuſat. nu. 5. Ioan. de Anan. in c. nulli de accuſat. nu. 1. & 2. dicat Nauarr. quicquid ſibi placet in conſ. 11. de accuſat. ductus neſcitur contra communem. Forma accuſatorij libelli erit huiuſmodi videlicet coquę-
13 ritur &c. ad docendum de interreſſe accuſatoris mille. pract. crim. in tit. de accuſat. forma nu. 1. apud R. Patrem viſitatorem &c. N. quod anno menſe & die ad ponitur nomen accuſatoris annus menſis & dies ut latè habetur in l. libellorú ff. de accuſat. N. Priorum &c. auſus fuit infraſcripta delicta committere videlicet & ideo ne de tanto ſcelere ſe gloriari valeat, receptis teſtibus infra nominatis uel deſcriptis, inuentaq; ve-

ritate cōtentorum petit ipsum puniri iuxta formam regulæ, traditionem Patrum, ac dispositionem iuris, Bar. in d. l libellorum nu. 19. Mariā. Socin. in repet. c. qualiter, & quando de accusat. nu. 910. Bal. in l. Edita C. de eden. nu. 33. quia iuxta qualitatem delicti non accusatoris arbitrium puniri debet, Felyn. in c. 1. de lit. cōtestat. nu. 12. Gomez. tract. crim. cap. 11. nu. 2. ut eius pœna cæteris transeat in exemplum.

De Denuntiatione. Cap. VII.

SVMMARIA.

1 *Denuntiatio quid sit?*
2 *Monitio præcedit denuntiationem.*
3 *Differentia inter accusationem & denuntiationem.*
4 *Forma denuntiationis quæ?*

De Denuntiatione. Cap. VII.

PER denuntiationem etiam, & frequētius puniūtur regularium delicta, iō quæ sit vidēdum est. Denuntiatio nil aliud est, quam reuelatio quædam delictorum iudici facta propter emendām, semper tamen debet præcedere inter denuntiantem & denuntiatum 1

2 caritatiua monitio c. licet Hely de Symon. ma-
3 gna tamen est differentia inter accusationem & denuntiationem, siquidem accusatio non potest fieri per litteras, denuntiatio vtiq; Abb.in c. licet à Beato de accus.num.2. & in c.dilectus eo. tit.num.2. Item denuntiationem caritatiua correctio; & accusationem inscriptio præcedit Nauuar.consil.3.de accusat.num.4. Item accusatio facit quem ordinariè puniri, denuntiatio extraordinariè & mitius Ant.de Butr. in c.dilectus de Symon. & alleg.c.2. qui matrim. accus. poss. nu. 5. Item accusatio depositionem, denuntiatio correctionem induxit Hostien.in c.1. de offic.custod.num.17.Abb.in c. super his de accusat.nu.2. Ant.de Butr.in c.2.qui matrimonium accusar. pos. nu. 5. Item accusator potest appellare, denontiator non, nec tenetur se subscribere denuntiæ,nec verificare eam,accusator secus Aegid.Boss.in tit. de denunt. nu.14. Item denuntiator cuius finis est, ut mores corrigantur, potest examinari tamquàm testis, accusator nequaquàm c. in omni negotio de testibus ubi Butr.Anan.Ioan.And.Felyn.Aret.& cæteri Doctores omnes. Denuntiatus de crimine, causa pendente non promouendus Nauarr. de accus. consil.3. num. 3. Forma autem denuntiationis
4 fit & seruatur ad libitum,specificando delictum
5 cum suis qualitatibus, & nominando testes.

De Inquisitione. Cap. VIII.

SVMMARIA.

1 *Inquisitio quid sit*
2 *Per inquisitionem in quibus causis procedatur ut num. 3.4.5.6.7.8.*
9 *Forma inquisitionis quæ.*

De Inquisitione. Cap. VIII.

QVI agendo criminaliter ut sunt accusator & denuntiator supra uisum est, modo uidendum superest, quibus modis iudex ex se, absq; accusatore seu denuntiatore possit crimina punire, & uidetur dicendum quod duobus modis possit, per inquisitionem, scilicet & per uiam notorij, modò quid sit inquisitio videre licet. Inquisitio itaq; est actio criminalis, per quam iudex officio siuè accusatore, 1
vel denuntiatore pinquirit l. cógruit ff. de offic. Præsid. extrauag. ad reprimendũ quomó in lęsæ maiestat. crimine procedatur c. qualr & qñ el. 2. de accus. nec hoc casu iudex cẽscetur accusator vt voluit Bart. l. in senatus §. an ad eos ff. ad Turpill. nu. j. & l. filiusfam. ff. de iudic. Sed quasi denuntiante fama, vel deferrente clamore debitũ 2

sui officij exequitur c. qualiter, & quando el. 2. & allegat. extrauag. ad reprimendum &c. & maximè hoc procedere debet, in delictis sui natura
3 euidentibus; quia tali casu non indiget clamore accusatoris c. euidentia de accusat. Item quæ in
4 iudicijs publicantur, non requirunt accusationem, aut etiam probationem l. 2. §. si publicò, ff. ad leg. iul. de adult. & stup. l. nullũ C. de testib.
5 Item iudex tenetur procedere contra reum, etiã si fuit accusatus, accusatore renuntiante accusationi c. crimina de collus. de reg. l. 11. C. de abolit. l. penult. ff. de public. iudic. Item inquirens
6 iudex generaliter uel contra aliquem, & inueniens alterum deliquisse, potest contra eum specialiter inquirere l. penult. Cod. si aduers. liber. l. qui euitandi Cod. de condit. ob turp. caus. l. penult. Cod. de calumn. & allegat. extrauagan. ad reprimendum ut gloss. in uerbo inquisitionem l. congruit ff. de offic. Præsid. l. 4. ff. ad leg. iul.
7 peculat. Item potest procedere in delictis coram eo commissis l. 1. Cod. de calumniat. l. nullum Cod. de testib. l. penult. Cod. de probat. ut in carta falsa leg. penult. Cod. de probat. Item in testibus falsis leg. nullum Cod. de testibus. Item in calumniatore leg. 1. Cod. de calumniat.
8 Item in falso leg. ubi Cod. de falsis. Item in notorio leg. ea quidem Cod. de accusat. quæ & in notorio tenet, proceditur etiam per inquisitionem in delictis transeuntibus, quæ in operatione ipsa consistunt ut Blasphemia & cæt. Licet

fre-

frequentius in permanentibus, in quibus post operationem opus ipsum remanet sicuti in homicidio, in quo post vulnera, remanet cadauer, quo viso debet iudex inquirere de occisore l.j. §.item illud ff.ad Senat. Sylla. Formatur autem inquisitio hoc modo. Hæc est quædam inqui- 9
sitio quæ fit per R. N. contra N. in eo de eo & super eo, quod ad aures & notitiam suam peruenit, fama publica præcedente, & clamosa insinuatione subsequente non à maleuolis, sed à fide dignis, non vno sed pluribus, quòd supradictus N. Deum præ occulis non habens, commisit &c. Quæ omnia & singula commissa fuerunt per prædictum N. Anno, mensæ, die & loco. Barto.in l.2.§. si publico nume. 12. ff. de adult. Foller. pract. canon. crim. fol.91.nume. 39. & est communis opinio vt dicit Aret. in c. qualiter, & quando de accusat. nume. 116.& sic seruatur in vniuerso mondo notat Angel. in l. ea quidem C. de accusat. nume. 3. super quibus omnibus & singulis, ac ab eis emergentibus dependentibus & connexis præfatus N. procedere intendit, & delinquentes punire ita vt eorum omnium & singulorum pœna cæteris transeat in exemplum.

De Notorio. Cap. IX.

SVMMARIA.

De Notorio. Cap. IX.

ALter procedendi modus, ex officio iudicis absq; accusatore, vel denun tiatore, vltra inquisitionem est per viam notorij; quando si quidem
1 aliquis coram suo superiore, & & multitudine aliorum delinquit sicuti ĩ refetorio, capitulo, vel choro, & similibus in locis Notoriis, notoriè conuincitur, & notoriè debet puniri vt &c.

„ *Quæ vel nemo negat populo vel teste probatur*
„ *Vel se subijciant occulis notoria dicas.*

Io. à Capistrano in c. tua nos, de cohabit. cleric. & mulier. nu. 5. & 13. hoc. n. casu superior, nullo iuris ordine seruato, nisi illico receptis testib.
2 Oretenus, reo præsente contumaceuè negante, vel conuicto, incontinenti potest puniri, idem Io. à Capistrano loco citat num. 2. & quare allegat Mynsinger. in c. de cætero de testib. nu. 5. & aliquid incontinenti fieri dicitur infra triduum vt Bar. in l. cum à ff. de nouat. & delegat. num. 2.

aliàs

aliàs ordinariè procedendo peccat mortaliter idē Io. à Capistrano loco citat. nu. 10. formatur notorium & sententia vnico cōtextu vt in c. de sententiis latius demonstrabitur, notorium generaliter. Loquendo dicitur, quod iudex in actu iudicij propriis occulis vidit, cum aliis assistentib. vt idem Io. in c. vestra de cohabitat. cleric. & mulier. nu. 22. & c. euidentia de accus. vbi Doctores, de aliis autem notorij specieb. hoc est de momentaneo, interpellato vel permanente, qđ strictè vt supra dictum est, largè & largissimè accipitur, tūc non p viam notorij, sed inquisitionis tutius agendo procedendū erit, idem Io. à Capistr. in d. c. vestra nu. 44. & latè specul. ī tit. de notor. qđ quidem notoriū non per decem testes probatur, vt idem Io. loco citat. nu. 49. Sed duo tm̄ cū iudice sufficiunt gl. in c. Deus omnipotens §. qn̄ autē, in verbo iudicis, 2. q. j. Salicet. in l. ea quidē C. de accus. nu. 82. Item hoc casu iudex non pōt suspectus allegari, idem Io. loco citat. nu. 54. nec à sn̄ia notorij datur appellatio, vt idē Io. loco citat. nu. 55. tn̄ si constitutiones religionis, canones, decreta concilij, vel cōstitutiones Pōtificis, pro tali delicto imponerēt certā pœnā, quam tn̄ iudex excederet, tunc non à sn̄ia ipsa, sed ab illo excessu posset appellare vt Bar. & Doctores in l. ab executione C. quorū appellationes &c. nu. 1. & 4. & quia raro, & quasi nūq̄ per hunc modū notorij proceditur, nā si nō castè saltē cautè &c. ideo breuitati studens, ad alia me conferram.

5 (margin, beside "Loquendo dicitur")

4 (margin, beside "à sn̄ia notorij")

De Testium examine. Cap. X.

SVMMARIA.

1 *Delicta quomodo probentur.*
2 *Testis non citatus reditur suspectus.*
3 *Delatio iuramenti sapit iurisdictionem.*
4 *Testis non nisi ad presentiam iudicis examinandus cum descriptione illius status, conditionis & ætatis & num. 5.*
6 *Testis non iuratus non probat.*
7 *Iuramentum testis debet præcedere depositionem.*
8 *Testis quomodo interrogandus.*
9 *Testis debet se subscribere depositioni suæ propter duo ut nu. 10. & 11.*

De Testium examine. Cap. X.

COmmisso à regulari delicto, & de eo facta quærimonia, porrectauè denuntia iudici, uel ab eo formata inquisitione, incontinenti ex debito officij sui tenetur uidere an pro-
1 betur delictum, recipiendo & examinãdo testes quorũ testimonium ualde dicitur necessarium Salyc. in l. sed iudex C. de episcopis, & cler. nu. 1. quia ab eo dicti sunt Ant. de. Butr. in c. forus de

de verborum signific.nu.25. & quia testis alter dicitur superior, alter interior, & ultimus exterior superior.s. Deus 11.q.3. c.inter uerba, ubi dicitur ecce in cœlo testis meus c. si peccatum 22.q.1.Bal.in l.fallam ff. de his qui sunt sui uel alien. iur. nu. 10. Interior uidelicet conscientia c.inter uerba 11. q. 3. exterior uero est proximus c.nolo 12.quæst. 1.c.non sunt 11.quæst. 3. c.Iubemus de consac.dis. 1. & quoniam testimonium est omne id, quod ex aliqua re extrema summittur ad faciendam fidem Archid. in c. testes 3.q.9.nume.1. ideo saltem duobus testibus debet comprobari delictum leg. ubi numerus ff.de testibus leg. 1.ff. de oper liber. seu scripturis c.peruenit de testibus cog. & leg. 1.ff. de fid. instrum. ubi à contrario sensu hoc notant Doctores leg.optimam Cod.de contr. & com. stip. quia appellatione testium ueniunt etiam instrumenta Rota dec. 17. alias 245. de testibus in nouis & clem. sæpe de uerborum signific. relat. à Iason in repet.l.ad monendi ff. de iureiurand. nu. 326.ideo debet mandare citari uel uocari testis, nam non citatus testis non probat leg. præsbiter Cod.de epis.& cleric.licet practica inoluit, vt si sunt à parte inducti & iurati coram iudice probent gloss.in leg. potest legatum §. is uero ff. de his, qui ut indig. & ita sentit Bald.in d.leg. præsbiter C.de episcopis & cleric. qui testes necessario erunt regulares tantum, nam alij examinari nō possunt, quia superior regularis non habens

totum

forum contentiosum & iurisdictionem in seculares, eisdem minimè iuramentum deffere poterit, quæ delatio iuramenti sapit iurisdictionem,
3 clement. vnica de offic. iudic. deleg. c. si qui testium de testibus vbi Abb. nu. 1. in examinandis testibus hæc omnia necessario requiruntur, primùm vt ad iudicis præsentiam examinentur auth. apud eloquentissimum C. de fid. instr. l. 4. §.
4
5 idem ff. de testib. Item ꝙ adponātur, nomen cognomen, & status ipsius testis c. qualiter. & quādo el 2. §. dēt & c. olim de accus. cuius sit ætatis, nam minor xx. annorū in causis criminalib. non probat l. testimoniū in fi. ff. de testib. nisi esset socius criminis, vtpotè passus crimen Sodomiæ, quod delictum nō committitur principaliter in iniuriam vel odiū alterius, qui modo maior vel minor sit admittitur vt arg. ex notat. à Bart. in l. repeti §. is ff. de quęst. nu. 1. Calcan. cōs. 110. nu. 3. Quamuis proximus pubertati, doliq; capax faciat indicium l. fi. ff. de libe. cau. & Gomez. in tit. de delict. c. 12. nu. 13. in fi. Item vt sit iuratus
6 testis, aliàs non iuratus non probat l. iurisiurādi C. de testib. c. quamq̄ 14. q. 11. Bal. in l. si quādo C. de testibus. l. huic scripturæ ff. ad leg. Aquil. & iurauerit in diebus non festiuis, quia iuramentū esset nullum & examen, Abb. in c. 1. nu. 18. de feriis. Roman. in authen. si quis in aliquo C. de eden. num. 11. Alex. cons. 213. num. 4. lib. 2. quę conclusio procedit in causis ciuilibus & criminalibus, sed ad deffensam reorum ad offensam

verò

verò contra reum vtiq; poterit arg. tex. l. Prouinciarum C. de ferr. & iuramentum præcedat 7
depositionem l.iurisiurandi C. de testibus.l.prolatam C. de sent. & inter.om.&c. Item vt interrogetur de loco & tempore Anchar. in cap. ex tenore de testibus num.7.nam aliàs non probat.cap.nos §.item Daniel. 11.quæst. 7. & quia testis non interrogatus de causa scientiæ ipsam redere non tenetur ex not. in cap. causam de testibus ideo de ipsis debet diligenter interrogari ad effectum vt in similibus circunstantiis videre possit iudex an concordat testis nec nè? & non concordando non probat cap. nos §. item Daniel 11.quæst.7.cap.nihil 3.quæst.9.capit.de parrentella 35.q. 6. maximè cum tempus commissi delicti agrauet, & minuat delictũ l. Graccus C.ad leg.iul.de adult.& stip.l.fi.ff.de efrat: namque tenebræ aptæ sunt ad malum committendum l. 1. §. tria luminaria ff. de vent. inspicien. & examen formatur sic.Die &c. Anno in loco &c.corã iudice &c.Frater &c.Annorũ &c. 8
Testis ab accusatore inductus,vel a denuntiante productus, aut ex officio assumptus citatus monitus & iuratus, cui perlecta querella denuntia vel inquisitione de verbo ad verbum & ab eo bene intellecta interrogatus quam notitiam habeat de contentis in ei perlectis.Respundet &c. Si respundet nihil penitus scire vlterius non est procedendum cum eo, si verò aliquid deponit, Interrogatur de causa scientiæ

 loco,

loco, tempore, & contestibus, & in fine depositionis se subscribat, ut aliquando negare non
10 possit, ita deposuisse licet in dubio iterur pro depositione Bart. in l. in exercendis Cod. de fide instr. nu. 2. & l, 1. §. si quis negauerit ff. quemad. testam. aper. nu. 14. Ant. de Butr. in c. ad audientiam de prescript. nu. 17. Abb. in c. cum causam el. 1. de testib. nu. 23. Felyn. in c. ad audientiam de prescript. nu. 9. Mars. in l. 1. §. ad quæstionem ff. de quæstio. num. 10. Sed si dubitatur an testis falsum deposuerit, & negat ita deposuisse creditur hoc casu ei ut Grammat. dec. 60. nu. 18. marsil. consi. 78. num. 10. Capic. dec. 94. nu. 1. Aret. in l. qui curasse §. Item Pomponius ff. de iureiur. num. 28. ideo seruat practica ut testis se subscribat, & denuò relegitur eius dictum, ad effectum ut addat uel confirmat, & adponitur in calce depositionis relectum confirmauit, quia post
11 relectionem & confirmationem dictum suum corrigere non potest Dyn. regul. quod semel. Imol. in cap. irrefragabili de offic. ord. nume. 5. Abb. in cap. per tuas de testibus num. 1. Capyc. Dec. 60. num. 1. & clarè Berò in c. licet causam de probat. num. 82. Felyn. in cap. præterea de test. cog. num. 10.

De Conuictis. Cap. XI.

SVMMARIA.

1 *Quis de delicto conuincitur per depositionem duorum testium saltem.*
2 *Testes in quibus debent esse concordes.*
3 *Singularitas quæ attendatur & quæ non.*
4 *Testes actus reiterrabiles & successiuos deponendo non dicuntur singulares.*
5 *In testibus quæ requirantur.*
6 *Testis inhabilis testi habili habilitatur.*

De Conuictis. Cap. XI.

EX depositionibus testium examinatorum fit reus conuictus ut in pręsenti, uel iudiciatus ut in sequenti demonstrabo &c. conuictus qui reputatur quando per depositioně saltem duorum testium examinatorum probatur delictum, & delinquentem fuisse N.l.ubi numerus ff.de testib.l.j.ff.de oper liber.Gomez,in tractat. de delict. c,12 nu.9. Necessariò tamen isti testes debent esse concordes,ut uidelicet, 1

,, Res,Persona,gradus, locus, hæc sunt consona tempus, ut notauit Innoc.in c,2.de testib. nu.1. aliàs dicuntur testes singulares & uti mi- 2

nus

loco, tempore, & contestibus, & in fine depositionis se subscribat, ut aliquando negare non
10 possit, ita deposuisse licet in dubio iterur pro depositione Bart.in l.in exercendis Cod. de fide instr.nu.2.& l,1.§.si quis negauerit ff. quemad. testam.aper.nu.14. Ant, de Butr.in c.ad audientiam deprescript.nu.17. Abb.in c. cum causam el.1.de testib,nu.23.Felyn. in c. ad audientiam de prescript.nu.9.Mars.in l,1.§. ad quæstionem ff.de quæstio,num,10. Sed si dubitatur an testis falsum deposuerit, & negat ita deposuisse creditur hoc casu ei ut Grammat,dec.60.nu.18.marsil.consi.78.num.10.Capic.dec.94.nu.1. Aret. in l.qui curasse §.Item Pomponius ff.de iureiur. num.28.ideo seruat practica ut testis se subscribat,& denuò relegitur eius dictum,ad effectum ut addat uel confirmat, & adponitur in calce depositionis relectum confirmauit, quia post
11 relectionem & confirmationem dictum suum corrigere non potest Dyn. regul. quod semel. Imol.in cap. irrefragabili de offic,ord.nume.5. Abb.in cap.per tuas de testibus num.1. Capyc. Dec.60.num.1. & clarè Berò in c. licet causam de probat.num.82.Felyn.in cap.præterea de testib,cog.num.10.

De Conuictis. Cap. XI.

SVMMARIA.

1 *Quis de delicto conuincitur per depositionem duorum testium saltem.*
2 *Testes in quibus debent esse concordes.*
3 *Singularitas quæ attendatur & quæ non.*
4 *Testes actus reiterrabiles & successiuos deponendo non dicuntur singulares.*
5 *In testibus quæ requirantur.*
6 *Testis inhabilis testi habili habilitatur.*

De Conuictis. Cap. XI.

EX depositionibus testium examinatorum fit reus conuictus ut in præsenti, uel iudiciatus ut in sequenti demonstrabo &c. conuictus qui reputatur quando per depositioné saltem duorum testium examinatorum proba- 1
tur delictum, & delinquentem fuisse N.l.ubi numerus ff.de testib,l,j.ff.de oper liber.Gomez,in tractat. de delict. c,12 nu.9. Necessariò tamen isti testes debent esse concordes,ut uidelicet,

„ Res,Persona,gradus, locus, hæc sunt con- 2
sona tempus, ut notauit Innoc.in c,2.de testib. nu.1. aliàs dicuntur testes singulares & uti mi-

nus

nus idonei non probare c. cum dilectus §. nos verò ibi cum contra hoc eorum &c. de elect.
3 quæ tamen singularitas si dependet ex actis quę successiuè fiunt probant, probando actus successiuos, & reiterabiles tendentes ad vnum & eundem finem &c. c. qualiter & quando il. 2. ubi
4 Innoc. de accusa. c. super eo, de eo qui cog. cons. vxor. suæ exemplo euangelistarum qui passionem D. N. Iesu Christi describendo, concluxerunt crucifixum fuisse licet varijs verbis vsi sint, vt Cor. cons. 2. vol. 1. nu. 9. & quamuis alio modo possint rei quàm per testes conuinci vt per instrumenta Dec. in c. at si clerici de iudicijs nu. 2. uel probationes indubitatas l. sciant cuncti C. de probat. aut per argumenta ut Bossius in tit. de conuict. num. 5. nihilominus & instrumenta indicia ac argumenta per testes probantur Rotæ Roman. dec. 1. num. 4. de constit. in nou. re-
5 quiruntur tamen in testibus videlicet.

„ *Conditio, sexus, ætas, discretio, fama,*
„ *Et fortuna, fides, in testibus ista requires*

qui aliàs falsum deposuit repellitur, nam semel malus in eadem genere mali semper præsumitur malus, c. qui semel de regul. iur. in 6. Amasius pro amasia uel amasia repellitur Bal. in c. in litteris de testib. num. 3. Item affinis uel consanguineus Dec. consil. 46; num. 19. grammat. dec. 34. nu. 18. minor repellitur vt supradictum est, Ebrius repellitur Dec. in c. placuit de testib. num. 8. auxiliator, deffensor, uel protector cri-

minosi

minosi Innoc. in c. qualiter & quando 2. de accusat. nu. 1. & seq. Item consimilem causam habens c. personarum de testib. Felyn. in c. per tuas de testibus num. 1. Item apostata quia est excommunicatus, c. 2. ne clerici vel monach. in 6. Item nec confessarius sacramentalis admittitur in testem, quia eius depositio non probat, quoniam illa confessio fuit facta Deo non homini, & sacerdos in iudicio vti testis homo est, & hominem repræsentat tex. est in cap. si sacerdos de offic. iud. ord. nam facta fuit huiusmodi confessio in pęnitentia & propterea non probat in iudicio ut in allegat. c. si sacerdos notat Ioann. de Anan. num. 6. & latè Bal. in l. Archigeruntes C. de episcopali audientia num. 2. & idem Bald. in allegat. cap. si sacerdos num. 7. Sed de licentia confitentis potest examinari ut text. in cap. nemo de Symon. ubi Ioann. Andr. num. 3. Ioan. de Anan. num. 2. & capi. significasti de adult. ubi Abbas, num. 5. Ioann. Andr. num. 1. Zabarella num. 3. Anto. de Butrio num. 3. Hostien. num. 26. Imol. in cap. consanguinei de sententia & re iud. nu. 5. Lapus allegat. 94. incip. quidem præsbiter in principio vers. in contrarium & tenet hoc idem Didacus in 2. part. 4. decret. c. 8. §. 12. nu. 9. 10. & 11. si tñ agitur ad deffensam reorum & ad subleuandum de peccato, tunc de licentia confitentis cõfessarius admittit', & eius probat depositio & ita iudicatũ fuisse, attestat' Fely. in c. cũ Matth. de Sym. nu. j. & gl. in hoc singularis

in c.tua nos de sponſ.& matrim.in verbo qualiter tibi conſtiterit, Ripa de remed. ad curand. peſt. num. 107. & ſeq. quod hæc omnia requirantur in teſtib.tenet Innoc.in d.c.2.de teſtibus & otho in ſumma ſua tit.de iudic.poſſeſ.debent eſſe teſtes de uiſu c. cum cauſam de teſtibus vel de proprio auditu c.præterea de teſtibus & ſi teſtis quoquo modo infamis, aut grauatæ labefactatęuè exiſtimationis fuerit non probat c.denique de except. c. teſtes 11.q.7. c.teſtimonium de teſtibus adiuuatur tamen teſtis inhabilis de-
6 poſitio,& confirmatur depoſitione teſtis habilis q fuerat omni exceptione maior Bal. in l. ſi quis §.quid.n.in principio ff. de edend. Iaſ.in l. cunctos populos verſi. ſic iſtam regulam ponit Bal. in 2.lectura C.de ſumma Trinit.& fid.Catholi.

De Indicijs. Cap. XII.

SVMMARIA.

1 *Indicium vnde dictum*
2 *Indiciorum diuiſio.*
3 *Indicij deffinitio.*
4 *Indicij ſufficientia ad torturam qua.*
5 *Indicij deffinitio ſecunda.*
6 *Indiciorum deffinitio tertia.*
7 *Indicia nõ ſufficientia ad torturam vnde oriantur.*

De Indicijs. Cap. XII.

IN vniuersa criminali praxi, alia defficilior non reperitur materia, quàm ipsa indiciorum non ex sui natura, quamuis circa obscura ver setur, sed ex tot, tantisq; iurisconsultorum opinionibus, sparsim traditis, & diuersimodè concludentibus, ut arbitrium duntaxat reseruetur iudici, licet aliter leges determinant, ius disponat, & ratio ipsa suadeat. Indiciũ itaq; 1
ab indicando dictum est, vt indicatur & notificatur c. studijs de præsumpt. l. solent ff. eod. In diciorum alia leuia, alia grauia, & grauissima Do 2
ctores appellant, Blanc. in l. fi. ff. de quæst. nu. x. alij alio modo distingunt, vt quędam sint dubitata, alia indubitata milleus in tractat. de indic. num. 4. Quidam verò iuxta tempora diuiserunt vt oriatur uel ante, in, aut post delictum Franc. Cason. de indic. & tort. nume. 7. & Blanc. in d. leg. fin. ff. de quæst. num. 66. Nonnulli tenuerũt quod indicium ortum suum haberet, ex persona, causa, facto, uel ex delicto, ut idem Franc. Cason. loco citat. nume. 1. Quam plurimi appellarunt argumentum Aegid. Boss. tit. de indic. & consid. ante tortur. nume. 4. Multi voluerunt ut indicium diceretur præsumptio Abbas in capit. tertio loco de probat. allegat. à mileo in tract. de præsumpt. nume. 31. Cæteri ut esset semiple-

na probatio arg. leg. cum probatio iuncta gloss. ff. de probat. glossa in leg. fin. ff. de quæstion: & aliqui indicium pro coniectura habuerunt ut Bal. in illa l. non hoc &c. Cod. vnde legitimi. Indicium igitur quodcunque descendit aut ex facto delicti minus concludenter probato, ut si testis unicus omni exceptione maior per proprium sensum uisus ut eleganter not. Bart. in l. si quis Cod. ad l. Iul. maiestat. numero 1. Abb. in cap. at si clerici de iudicijs nume. 14. vel proprij auditus, habens uocem notam deponat de delicto &cæt. Talis etiam depositio sicut prima de uisu facit indicium ad torturam vt latè tradit gl. in l. 6. Cod. ad l. Iul. maiestat. cap. fin. de iureiuran. Abb. in cap. 1. de deposit. nu. 6. & hoc
3 casu, indicium dicitur delicti semiplena probatio sufficiens ad quæstionem ad eruendam veritatem. Aut oritur ex circunstantijs præcedentibus, cuncomittantibus, uel sequentibus ip-
4 sum delictum, quæ circunstantiæ aut per se se tantùm sunt punibiles, uel non nisi secuto delicto. Primæ dicuntur indicia sufficientia ad torturam, aliæ ad inquirendum & ad carcerandum ut loquendo de primis sunt minæ de occidendo quo occiso postea reperto poterit minans torqueri l. metum Cod. quod met. caus. vbi glossa & Doctores in leg. fin. ff. de hæredit. instit. l. vnica Cod. si quis imperatori maledix. confessio extraiudicialis de aliquo crimine commisso, quo perpetracto, talis confes-

ſio contra confitentem ſufficit ad torturam Felyn. in c. olim de reſcript. num. 5. vtroq; enim modo ſupradicto videtur talis minans, ſeu poſt confitens etiam ſi uerum non dixerit & errorē confeſſionis factæ non probauerit repræhenſionem mæreri ob animum vltorem quem habet contra talem. & memini me in ciuitate Ferrarię ſcientiarum facilè matre ac nutrice obſeruari vidiſſe, ut ſi quis iuſtè timeat aliquem, & timorem per teſtem licet vnicum probet, arctatur minans fideiubere de non offendendo eum, aliàs incarceratur & fugiens bannitur pro ut in ſuo ſtatuto lib. 3. cap. 37. Clarè legitur & continetur, quod quidē decretum cum à duodecim ſapientibus viris illius inclitæ ciuitatis emanatum fuerit in quorum numero inter alios adfuiſſe legitur Franciſcum Corneum, Ioannem Baptiſtam Pignam, Proſperum Paſetum, Hippolitum Riminaldum Præceptorem meum excellentiſs. Renatum Catum, Comitem Aluarotum, Equitem Bonifacium Rugerium, Paulum Leonum poſtea epiſcopum Ferrarienſem omnes iuriſconſultos clariſſimos, quorum ſcriptis tota iam ipſa legalis phyloſophia & gloriatur & illuſtratur, adhibito placitu & aſſenſu ſereniſſimi ác inuictiſſimi Principis ALFONSI Ateſtini, ſecundi Ducis Ferrariæ V. Domini mei clementiſſimi propterea ſecuto delicto, iuremerito ſufficiens indicium erit ad torturam, cum eo adhuc non peracto

nescio quomodo punitur ut dictum in vim illius decreti statutorum licet Prudentissimi religiosissimi ac iustissimi omni tempore, quacunque ætate semper habiti. Aliæ punibiles persemetipsas sunt, ut mendacium iudici allegatum leg. unius §. testes ff. de quæstion. c. litteras de præsumpt. Anchar. consil. 288. & omnis alia coniectura per se quouis modo reprehensibilis, uel punibilis sufficiens erit ad torturam, & indi-
5 cium hoc poterit deffiniri ut sit coniectura ex probabilibus per se etiam punibilis, cuius pena, de alijs etiam quæstio haberi possit, & tali casu lex reum non agrauat, nam unico contextu puniendo illud delicti principium mediante quæstione & tortura, quærit ueritatem alterius grauioris criminis, cuius fuit coniectura, & tunc indistinctè deuenitur ad torturam, licet ultra torturam ipsam reus grauissimè puniatur propter tale commissum indicium, indicium quò ad alia grauiora delicta, sed punibile etiam per se solum, ut de furto dici potest, nam si quis rem raptam penès se scienter retinebit, poterit torqueri pro inueniendo raptore, & furatore, sed quia tantùm punit lex raptorem, quam rei raptæ detentorem leg. crimen. C. ad l. Iul. de ui public. ideo post indicium ad torturã sufficiens, poterit pena legis puniri. Ad probandumq; indicium huiusmodi requiruntur testes idonei, & concludentes Paul. de Castro in l. Lucius ff. de his qui not. infam. & Doctores in leg.

admonen-

admonendi de iureiuran. & si concurrunt plura indicia similia, tortura infertur grauis, ac bis & ter repetitur l. repeti ff. de quæstion. ubi Marſ. num. 1. 2. 3. 4. & ſeq. uſq; ad nume. 25. diuerſo & interpellato tempore. Cætera autem indicia per ſe tantum non punibilia faciunt indicium ad inquirendum, & ad carcerandum quando agitur inter ſeculares de quorum fuga timetur quod ſecus dicēdum eſt de regularib. Indicium hoc dicitur coniectura, ex probabilibus, & non 6
neceſſarijs orta, à quibus poteſt habeſſe veritas Bal. in d. leg. non hoc C. vnde legit. nu. 6. indicia ſimilia probantur etiam per teſtes minus idoneos, etſi ſint mille, non conſtituunt vnum ſufficiens ad torturam, ſunt. n. ad inſtar peccatorum, Venialium, quorum numerus unum non facit mortale. Indicium huiuſmodi facit publica uox & fama ſine authore Marſ. conſi. 3. num. 4. Iaſ. 7
in repet. l. admonendi ff. de iureiuran. num. 207. Item inimicitia præcedens Blanc. in l. fin. ff. de quæſt. num. 175. Dictum vulnerati Angel. in l. ſi quis in graui §. ſi quis moriens nume. 1. ff. ad ſenat. ſyla. caſu tamen & fortuitò occurſi, aliàs ſi à latronibus publicis probat ad torturam Abb. num. 5. Butr. num. fi. in c. 1. de confeſſ. Salyc. in l. quoniam liberi C. de teſtib. num. 6. ſeu crimen paſſi. Boſſius in tit. de ſtup. deteſ. in maſcul. nu. fi. quod procedit ſi de corpore delicti non conſtat, Sed conſtando probat, concludenter ad torturam etiam ſit minor (nam maior muliebra

passus non esset,) casu quò fortuitò proditoriè vel per vim & metum stupratus fuerit vt eleganter in hoc proposito consuluit Plot. inter cons. crim. diuer. consil. 132. lib. j. numero 23. & 24. Adeoquòd cum alio, vult vt probet concludenter delictum ita Ludouic. de Alferiis loco citat. cons. 143. num. 8. & 9. & Calcan. consil. 110. per totum. Hæc enim per se non faciunt indicium ad torturam nisi concurant supra allegata, adeo vt in Syndicatu non teneatur Iudex: Sunt enim multum leuia ad quæstionem maximè in religiosos & sacerdotes claustrales, pro quibus indicia supradicta sufficiant.

De Interrogandis reis. Cap. XIII.

SVMMARIA.

1 *Iudex incohacti processus semper manet iudex.*
2 *Generalis communis iudex.*
3 *Iuramentum an reis defferendum sit.*
4 *Forma reos interrogandi.*
5 *Reus de se confessus quò casu de alijs interrogari possit.*
6 *Carcer quando necessarius.*

De Interrogandis reis. Cap. XIII.

FOrmato processu, si reperitur reus indiciatus vel conuictus, modo & forma supradictis debet illico interrogari hoc est constitui, ad effectum inueniendi ex ore proprio veritatem, & si post delictum commissum, reus sic mandantibus superioribus mutaret monasterium, ciuitatem vel Prouinciam, si incohactus fuit processus non liberatur ab obedientia 1
(ratione illius scilicet delicti) prædicti Prioris vel Correctoris c. proposuisti de foro compet. l. hæres §. j. §. si quis ff. de iudic. Si verò nullus fuit principiatus processus, tunc Prouincialis vel Visitator si reus erit in illius prouincia, Visitando prouinciam erit iudex competens, aliàs cognitio spectabit ad generalem, quia tali casu, vti communis iudex & ratione delicti loci 2
& personæ poterit ad pœnam contra reum procedere arg. l. Roma. ff. ad municipal. & c. licet de foro compet. Interrogabitur. n. reus hoc modo, Die mense Anno, in loco vt dixi in c. de examinandis testib. constitutus Fr. N. coram &c. N. & delato ei iuramēto prout manu tactis scripturis. Iurauit ī forma &c. Iurare. n. tenetur reus ex do- 3
ctrina Bar. in l. inter omnes ff. de furt. num. fi. & latè mars. in l. quæstionis habēdę ff. de quæstion. num. 72. Et est communis opinio nec tā detesta-

bilis vt quidam sentiunt, quia delicta omni modo possibili debent inueniri & puniri, pinguior enim victima Deo non consacratur homine malo, & ideò vbique iurisconsulti hanc practicam seruant. & est ratio etiam satis concludens, quia reus tenetur a iudice interrogatus dicere veritatem, aliàs confiteri recusans, vel mendaciter negans mortaliter peccat. Io. à Capistrano in c. vestra de cohabit. cleric. & mulier. num. 28. & Abb. in c. j. de testibus cogen. nu. 5. nec permissum esse reo inuenio, tacere veritatem & dicere mendatium etiam se deffendendo, quia tali casu fraudolenter, & dolosè procedit, ac calumniosè videtur se deffendere per fraudem & dolum, quæ fraus & dolus alicui patrocinari non debent, idem Io. loco citat. num. 28. c. ex tenore de rescript. c. dictum 30. quæst. j. l. nec ex dolo ff. de dol. cap. j. 15. quæst. 6. c. constituit 20. quæst. 3. sequendo igitur constitutum interrogabitur, Fuit ei dictum, an sciat vel excogitare possit cur fuerit coram &c. Vocatus, & causam præsentis constituti? ita milleus de form. reorum interr. num. 6. & 7. Respundet nescire, Monitus vt bene cogitet & veritatem dicat, reus. n. sponte confitendo veniam consequitur, l. ædicto Diui Traiani ff. de iure fisci, Ignorat. Ei dictum à quo tempore citra reperiatur in hoc monasterio? nã ratione delicti sortitur forum Abb. in cap. j. de pręsumpt. num. 2. & in cap. sanè de foro compet. num. 5. & in cap. j. de raptor. nu. 7.

Felyn.

Felyn.in cap.à nobis el j. de ſententia excomm. num.1. Reſpundet &c.Ei dictum an vllas contraxerit inimicitias?ita mill. loco cit.num.10.& dicat qua occaſione vel cauſa,cum quo, vel quibus & an ſubſecuta ſit reconciliatio & quando? hoc enim ſeruatur quia ſemel inimicus, ſemper præſumitur inimicus niſi probetur reconciliatio Innoc.in c.cum oportet de accuſat.Bal.in auth. ſi dicatur C:de teſtibus text.in l. in ipſius & ibi Bal. Cod. famil.erciſcund.& reconciliatus de recenti, in graui iniuria adhuc præſumitur inimicus c.2.3.quæſt.5.& latè Blanc. de indic.nume. 161. ad effectum.ſ.vt videat iudex quanta ſit teſtibus fides adhibenda.Reſpundet neſcire.Ei dictum an vnquam fuit ipſe conſtitutus accuſatus, denuntiatus inquiſitus, vel aliter proceſſatus de aliquo crimine, & dicat de quo, quando, quo inſtante, à quo iudice, & quam pœnam reportauit? cap.ſemel malus de regu.iur.in 6.Negauit. Deinde interrogabitur de vnoquoq; indicio, incipiendo à remotiori & gradatim proſequendo vſque ad delictum ipſum l. vnius §. cogniturum ff.de quæſt.Bal. in l. cuſtodias ff.de public. iudic. in qua delicti propalatione cautus ſit iudex diligenter inſpicere,& annotari facere an commoueatur ipſę reus, ſi ſit Pallor, trepidatio, rubedo, vel tremor in faciem ipſius hæc omnia ſunt ſigna apta ad prouocandum iudicis arbitrium potius pro vna, quàm pro alia parte ita Franc. Caſon. in tract. de indiciis in initio,

nam

nam rubedo signat verecundiam delicti commissi, pallorem vindictam, trepidatio metum penè futurę vt elegātissimæ hæc omnia signa describit perillustris Phyl.D. Annibal Pocatera Ferrariensis in primo eius dialogo della Vergogna, & de se confessus poterit de aliis interrogari, si delictum sit tale vt necessario adfuerint alij Vnde Versus.

5 „ *Iussio, consilium, consensus, palma, recursus,*
„ *Participans, motus, non obstans, nō manifestās.*

6 Et si confitebitur delictique grauitas sic requiratur incontinenti iudex mandabit ipsum incarcerari ob sui custodiam l.2.& l.fi. C. de custod. reorum. Si verò negabit & delictum erit graue quia ex delictis grauissimis incarcerantur non leuibus Abb. in capit. vt famæ de sententia excom mun.num.2. vt saltem veniat imponenda pœna corporis afflictiua l. ictus fustium ff. de his qui notantur infam. pariter debebit incarcerari vt metu carceris confiteatur Bartol. in l.si verò ff. qui satisdar. cogant. & in l.j.ff.de custod.reorum mandando iudex vt reus se subscribat ne negare possit modo & formā pro ut in capit.de examine testium dictum fuit.

De Confessis. Cap. XIIII.

SVMMARIA.

1 *Confessio quotuplex & nu. 3.*
2 *In confessis partes iudicis in condemnando.*
4 *Confessi etiam audiendi se defendendo.*
5 *Reuocatur confessio quoties non vera sit.*
6 *Sponte confessó indulgendum.*

De Confessis. Cap. XIIII.

COnfessio reorum duplex est, una 1
quæ fit proprio ore, alia quę fit per contumatiam ut si aufugerit aut vocatus se præsentare nolluerit registrata citatione in processu, uel diligentia cursoris, tunc tamq. interrogatus & cōfessus habebitur l. eius qui delatorem ff. de iure fisci l. qui ad certú ff. locati & l. singularia ff. si cert. pet. quia tali casu. i. cōfessi partes iudicis sunt vtiq; in condemnando cap. 2. de conf. Quæ 2
citatio fit hoc modo, & registratur in processu. Hic in referorio hora prandij, (discumbentibus fratribus) & de mandato Reuer. Fratris &c. citatur frater N. quatenus in termino &c. debeat coram D.S.R. personaliter præsentare ad effectú respundēdi quib. interrogatus fuerit, aliàs cōtra ipsum contumacem & confessum D.S.R. ut iuris fuerit procedet nō ostantib. &c. Sed loquēdo

modo

modo de prima vera iudiciali confessione, dicitur quod confessus quis intelligitur, quotiescunque dubitari non potest vt confessio metus causa facta fuerit l.j.§. si quis vltro ff. de quæst. An-
3 char.cons 24.num.2. Aliquando non metu criminis imminentis, sed tedio vitę, vel impotentia doloris quis sibi mortem apetit vel manus in se infert, ideo ei insistendum est l.j.§. si quis non metu ff. ad Sylla.& §. si tibi manus loco citato, nam quandoque confessus ebrius est, vel mente captus, aut spunte periturus, quo casu debet iudex diligenter circunspicere Igneus in l. 3. §.
3 subuenitur ff.ad Sylla.nu.87. Quia talis non tenet confessio gl. in c. ex literis de diuortiis & in omnem casum, non obstante vt sit spunte confessus,& de confessione dubitari non possit, ad-
4 huc terminum ad faciendas suas deffensiones competentem reo iudex assignare debet Grammat.super constit. reg. Neapol.fol.23.nu.23.& l.j.§.si quis vltro ff.de quæstion.l. j. §. si quis in nulla ff. ad Sylla.nec vllo modo denegari potest. Alexand.consil.66.vol.1.incipien.si preces, sunt enim deffensiones de iure naturæ quæ nec ab Imperatore, nec à summo Pontifice tolli possunt clem.pastoralis de re iud.l.defensionis facul. C. de iure fisci lib.x.quia posset reus confessus probare contrarium per euidentiam facti l.inde Neratius §.fin.ff.ad leg.Aquil.& l.proinde ff.eod.
5 vel alio modo reuocare cõfessionem suam tamq̃, per errorem factam, probando errorem &
tunc

tunc incōtinenti reuocari potest Guid.de Suzar. de indic.& tort.num.48 & talis probatio debet admitti & est communis opinio Aret. in c. cum dilecti de accusat.in vlt.verbis. Hæc sponté rei confessio facta, operatur vt confessus mitius puniatur est hæc communis omnium opinio vt tenet Symanc.de hæret.c.55.nu.6. Berò in c. at si clerici de iudic nu.88.quæ tamen conclusio nō procedit in eo, qui primùm negauit postea verò confitetur Bart.in l.eum qui ff. de iureiur.nu.4. Socin.in l.non fatetur ff.de except.nu.7. Viuius opin.136. nisi videatur penitens & confiteatur, non quia se vidit conuictum, vel probationibus superatum, sed quia veniam petit, & delictum pro vt commisit fatetur, etiam cum omnibus & singulis suis circunstantiis aliàs tandem confessus & conuictus non solum detinendus est, sed etiam in Vinculis coniiciendus donec feratur sententia & executioni mandetur l. nullus C.de exhiben.reis & l. si confessus ff. eod.tit.

De Deffensionib. reorum. Cap. XV.

SVMMARIA.

1 *Reo ædenda copia indiciorum ante tormenta & quando ac quomodo nu.2. & 3.*
4 *Iudex tenetur quærere deffensiones reorum.*
5 *Quatuor modis reus se deffendere potest.*

6 Contra

6 *Contra iudicem quid opponi potest.*
7 *Contra delictum similiter.*
8 *Contra testes pariter.*
9 *Quid excipere possit reus contra propriam confessionem.*

De Deffensionibus reorum. Cap. XV.

POstquàm reus de plano constitutus fuerit, ei utiq; edenda esset copia indicorum quatenus tamē
1 ab eo petita l.2.C.de eden.c.qualiter & quando el.2.§. debet igitur de accus.l.unius §. cogniturum ff. de quæst. in uerbo reo postulante ubi Hippol.de Mars.nu. 36.& est ratio iuxta regulam illam quod officiū
2 iudicis non impartitur nisi petēti l.4.§. hoc autem & quæ ibi notantur p Doctores ff. de damno infect. maximè ante rigorosum examen uel torturam vt notat Bossius in tit. de indicijs nu. 79. Quam dicit esse communem Alexan.de neuo consi.86. num.4. & si reus minimè regularis esset, quia regularis hoc casu deberet obtinere, expensas aduocatorum à monasterio, & alios sumptus litis, aliàs esset priuare monachum deffensione sua, quæ neç diabolo litiganti & se iure naturæ deffendenti deneganda esset, Abb.in c.cum contingat de for. compet.nu. 27. Et ideo ita extraiudicialiter procedendo facilius & libe-

nus possunt regulares à suis administrationibus ammoueri c. qualiter & quando el. 2. de accusat. in ultimis uerbis mandando etiam ut ieiunent in pane & acqua processus suos sic sine notario & testibus expediendo nam vbi de bona fide agitur de apicibus iuris non disputatur, presertim cum tendant ad correctionem morum à qua appellatio non datur c. reprehensibilis de appellat. Sed sine figura & forma iudicij procedunt lapus allegat. 73. num. 5. & 6. & quanta oriantur scandala, homicidia, & apostaliæ satis superq; constat, & hoc euenit ob malam prælatorum conscientiam, de his loquendo, qui repræhendendi veniunt, nam non puniendo emendando & corrigendo delinquentes, omne studium & diligentiã adhibent, in se uendicando de iniuriis receptis, aut de aliis propriis affectibus & interesse, inferiores infamando & Deus tantùm sic, quo ducti sint vndeq; hoc eueniat & ex qua causa delicti, s. uel ut non habeant uocem in proximo capitulo cellebrando, ideo pro iustificatione tam iudicis quàm rei necessaria est aliqua breuis & substantialis praxis procedēdi inter ipsos, quæ iam diu fuit a Follerio edicta, sub tit. de ordine procedendi contra monachos licet nimis strictè, & obscurè q̃ par erat tractauerit. Dico igi- 3
tur quod non datur cōpia, sed ipso reo præsente & intelligente publicatur ipse processus, & eidē intelligenti legitur, ad effectum ut summariè pariter reus deffensiones suas facere & allegare

possit, etiam ante rigorosum examen, quod autē ante diffinitiuam sententiam minime dubitandum est, etiamsi sit confessus dicit Salyc. in l. 2. nu. 7. C. de custod. reorum Angel. de malefic. in verbo qui iudex dictus inquisitus in primis verbis, & Marian, Socin, in repet. c. qualiter & quā-
4 do de accusat. nu. 232. Paris de Puteo de Syndicat. fol. 459. c. 6. in fi. quibus deffensionibus reo assignatis, renuntiare poterit per pactum expressum glo, in l, pactum inter heredes in verbo liceat ff. de pactis Didacus super 4. decretal. fol. 202, nu. 16. & hanc esse communem attestatur Ant. Gomez, in c, j, delictorum. nu. 66. aliàs reus se non deffendendo, iudex tunc tenetur deffensiones suas inuenire Marsi. cons. 16. num. fi. & in pract. §. vltima nume. 12. fol. 170, tex. in l. si non deffendantur ff. de pœnis l. 1. in fi. ff. de quæst, multis igitur modis reus se deffendere poterit,
5 opponendo. s. contra iudicem, delictum, testes,
6 ac contra confessionem suam propriam, contra iudicem plurima opponere reus poterit. Primo vt iudex sit eius inimicus capitalis, ob aliquam grauem iniuriam receptam, iuxtà tex. in principio c, veniens de iureiuran, Felyn, in c. reppellantur de accus. nu. 6. & .i. quia crudelis dicitur, qui famam suam negligit, ideo necessario reputatur inimicus c, noluit 12. qō. 1. c, non sunt 11. qō. 3, Abb. in c, magnæ nu. 13. de voto & vot. redempt. quia præciosa res est Alberich. in authen. testis col. 2. C. de testib. & magnum propterea &
damnum

damnum famam suam ammittere l. infamia C. de decurion. lib. 10. & licet iudex se inimicum non ostendat, sufficit tamen si reus iustam causam inimicitiæ allegauerit & probauerit Felyn. in c. cum oportet de accusat. nu. 14. Ias. in l. apertissimi C. de iudic. nu. 7. & Mars. in l. j. §. præterea ff. de quæstion. nu. 3. & singul. 178. incipien. inimicus. Secundò si est affinis vel consanguineus querellantis, aut aliàs interessati in causa, c. absens 4. q. 8. Item si sit excommunicatus c. ad probandum de sententia & re iudic. c. dilecti filij de except. c. si verò de sententia excommun. c. cum speciali in fi. de appellat. Item si iudex antea ipsum accusauerat de crimine capitali, ex qua oritur capitalis inimicitia gl. est in l. licet ff. de arb. & in §. item inimicitiæ in verbo si capitales instit. de excus. tut. Abb. & Socin. in c. accedens, el. 2. vt lite non contest. quæ et procedit conclusio quando accusatio non est criminis capitalis, prossequendo duntaxat suam vel suorum iniuriam l. j. § j. & §. fi. ff. de iniur. & §. patitur, instit. eod. Vnde in omni casu lex accusatorem appellat inimicum tex. est in c. j. §. illum ibi nec inermes inimicis, de restit. spol. in 6. & in c. item cum quis eo. tit. & in c. meminimus de accusat. & vbi adest animus offendendi, licet sine effectu, præsumitur talis inimicus accusatione nulla resultante Io. de Anan. in cap. cum P. de accusat. item ex atroci iniuria paratur inimicitia grauissima Bart. in l. 3. §. fi. ff. de adim. leg. Item

capitalis inimicitia dicitur contracta quotiescũque offensus directè vel indirectè se vendicaret Lucas de pęna in l. 1. col. 2. versic. Item propter homicidium C. de his qui se def. lib. 10. Adducit text. qui hoc determinat in c. fi. de spons. Item detinens & detentus in vinculis adinuicem præsumuntur contrahere inimicitiam arg. text. in l. in ipsius C. familiæ herciscundæ & ibi Bal. not. 11. & latè Blanc. in l. fi. ff. de quæst. nu. 99. Item dicens se inimicum, est inimicus c. inquisitionis §. ad hæc vers. aut etiam aduersus eos de accus. Item expellens aliquem de suo monasterio præsumitur odio prosequi ab expulso, & eius inimicus iudicatur vt Blanc. in d. l. fi. num. 100. & quia verbis rebus & factis quis propriam voluntatem declarat vt Blanc. loco citat. nu. 181. Ideo ex minis inimicitia præsumitur gl. in l. licet ff. de arbit. Bart. in l. 3. §. fi. ff. de adim. l. Item ex verbis fit l. 1. & l. Itẽ apud Labeonẽ §. 1. ff. de iniur. Item & literis l. vnica C. de iniur. & fam. libell. & talis iniuria vni facta intelligitur facta etiam omnibus de cognatione leg. 1. 2. & 3. ff. de lib. caus. l. sororem C. de his quibus vt indig. gloss. in clemẽ. ij. in verbo quomodolibet de sententia excomm. & cognatio vsq; ad quartum gradum intelligitur Bal. in cap. vassallus el. 1. si de feud. fue. controuer. quem sequitur Felyn. in c. cum oporteat de accusat. num. 12. Item inimicus præsumitur, qui non salutat, quem solitus erat salutare c. si inimicus 93. distinct. Lu-

cas de pęna in leg. 1. Cod. de his qui se def. lib. 10. Item non obediens suo superiori præsumitur inimicus gloss. in cap. si quis diaconus in uerbo & inimicos 50. distinct. cap. quoniam vetus 24. quæst. 1. Item iudex de recenti reconciliatus, tamquàm suspectus repellitur Ias. in l. apertissimi colum. 2. in fin. Cod. de iudic. Contra delictum ipsum pluribus exceptionibus reus deffenditur. Primo exceptione præ- 7
scriptionis temporis annorum 20. à die commissi criminis nam eo temporis spatio præscribitur omnis accusatio criminalis l. quædam Cod. de fals. Abb. in cap. cum haberet num. 4. de eo qui duxit in matrimonium &cæt. Boer. dec. 26. nu. 6. Mars. cons. 117. num. 40. hæcq; conclusio procedit duntaxat quando agi- 8
tur ad pęnam corporalem, sed si agatur ad restitutionem interesse alicuius tunc vsque ad 30. annos durat actio vt tenet igneus in leg. in cognitione ff. ad sylla. num. 185. Sed hæc penitus actio videtur extincta ex uoto paupertatis quod emittunt regulares ut supra pluribus in locis dictum fuit, In crimine adulterij 5. annorum spatio præscribitur actio l. mariti §. hoc quinquennium ff. ad leg. Iulia. de adult. & stup. In simplicibus fornicationibus spatio annorum 3. præscribitur grammat. consil. 50. in ciuil. num. 6. Opponitur siquidem etiam exceptione rei iudicatæ, vt potè si aliàs super eisdem fuerit absolutus uel

condemnatus, denuò super eisdem iudicari non debet c. de his de accusat. Angel. de malef. in verbo ad quærellam num. 90. Item opponitur ex euidentia facti, vt si constat delictum de quo inquiritur minus esse commissum, puta quia talis qui dicitur vulneratus, vulnera non habet vt à simili tradit Bal. in l. si quis testibus non si. C. de testibus. Vltimò probando negatiuam coarctatam loco & tempore, vt si dicat delictum hoc non commissi, quia tali die, & hora alibi præsertim in tali loco eram, talis exceptio probata, con cludenter; operatur absolutionem gl. in c. bonæ el 1. in verbo per rerum naturam de elect. quam communem allegat Paris, in c. quoniam contra num. 8. de probat. Felyn. in c. in nostra num. 8. in
8 fi. de testibus. Ex parte testium pariter exceptiones quamplurimæ reperiantur vt probando inimicitiã non admittitur ad testificandum l. testium in principio ff. de probat. & cæteras oppositiones contra iudicem supra innaratas; item probãdo falsitatem testium, debet absolui reus, testes verò condemnari l. qui falsa ff. de testibus. Item si sunt singulares in eorum dictis non probant. Marf. conf. 1. num. 25. Item si testis deponit impossibilia non probat Hyppol. conf. 20. nume. 60. vol. 6. Paris. consil. 75. vol. 3. Alex. consi. 162. num. 8. lib. 6. Corne. cons. 56. num. 4. vol. j. Curt. Iun. conf. 17. nu. 66. prima parte: Crauet. cons. 115. nu. 12. Item testis non probat quando ex suo dicto potest sibi ascribi laus vel vitu-

periam

perium Abb. in c. cum dilecti de elect. num. 12. ibi Anto. de But. nu. 40. Alex. conf. 141. núm. 9. lib. j. & conf. 86. num. 9. lib. 2. Corn. conf. 67. nume. 3. vol. 1. Curt. Iun. conf. 165. num. 21. parte 1. Item si testis extraiudicium deposuerit se iudicialiter falsum deposuisse minis & instigationibus producentis vel iudicis, licet fides primi dicti minuatur, tamen standum erit primo dicto ita in terminis consuluit Alex. cons. 124. nu. 5. vol. 6. & quod omnino primo dicto iudicialiter & cum iuramento deposito standum sit & talis assertio minime attendenda veniat voluit Imol. in c. sicut nobis de testibus num. 1. Corne. cons. 261. nume. 19. vol. 4. Riminal. præceptor meus cons. 78. nu. 18. & cons. 103. nu. 2. vol. 2. & latæ Bart. in l. generaliter Cod. de non num. pecun. num. 16. & est ratio quia depositio facta in iudicio valido prævalet factæ in non valido Alex. in l. eos ff. de fals. Boer. q. 108. par. 1. & quod primo dicto in iudicio seruatis seruandis habito standum omnino sit notat Abb. in c. sicut nobis de testibus cog. num. 1. in c. inquisitionis §. 3. nu. 9. de accusat. & c. per tuas de probat. nume. 11. Felyn. in c. sicut de testibus nu. 2. Alex. cons. 74. num. 8. lib. 1. Barb. cons. 40. col. 2. vol. 3. Mars. singul. 212. incipit communis omnium, Salyc. in l. nullum C. de testibus num. 6. quæ conclusio adeo verà est, vt primo dicto standum sit nõ autem secundo vt procedat ẽt si secunda depositio iudicialis sit, quinimo ẽt si prima depositio

facta fuerit extraiudicialiter, secunda vero iudicialiter & cũ iuramento nihilominus & hoc casu primo dicto standum erit de secundo poterit puniri de falso Abb. in cons. 52. uol. 1. nu. 1. Alex. cons. 237. nu. 7. lib. 6. & cons. 8. num. 2. lib. 3. Corn. cons. 170. num. 5. uol. 3. Felyn. in c. cum in tua, de testib. uers. 4. conclusio nu. 15. Ioan. Andr. in c. non est sine culpa de regul. iur. in 6. num. 11. 13. & 15. Antonius de Butrio in c. cum in tua diocæsi de testib. & attest. nu. 1. & seq. Io. de Anan. in c. per tuas de probat. nu. 4. & in c. inquisitionis §. tertiæ de accusat. num. 7. Card. Zab. in cle. testibus de testib. nu. 11. Bart. in l. eos ff. ad leg. Cornel. de fals. num. 8. & semper hæc opinio penès me habita fuit magis communis, quæ procedit quando depositiones sunt penitus diuersæ & contrariæ, sed si secunda declarat primam, uel diuersimodè testis fuerit interrogatus secunda vice, quàm prima, utriq; tunc stabitur & arg. eorum quæ notantur a Bart. in l. eos qui ff. ad leg. Cornel. de fals. num. 4. ab omnibus communiter recepta, ut si depositiones non diuersè sed contrariæ, super eodemmet interrogatorio, & quatenus de eadem causa, & inter easdem personas ageretur, nisi concurrant præmissa, talis testis minime de falso puniri debet, ut latè Abb. in cap. cum in tua de testibus num. fin. & ibi in addit. in litera B. versi. pone &c. Aliàs resultantes contrariæ primæ standum erit ut Bal. consi. 44. num. 4. vol. 4.

Imol. in c. cum causam quàm de testibus num. 20. Vltimò contra propriam confessionem etiã reus excipere poterit, ut sit emanata dum sta-bat ægrotans, per errorem factam, & sic proban dò errorem reuocabitur, Aret. in c. cùm dilecti de accusat. in ultim. uerbis & hæc est communis opinio ex sola confessione nuda, adeoquod alibi, nec aliunde de delicto non constet, nec ad-sunt indicia, ex tali confessione, non debet reus condemnari Mars. in practica §. postquàm nu. 48. quæ conclusio procedit quando cõfessio nõ fuit absoluta, sed qualificata, quo casu cum sua qualitate debet acceptari in totum ut Bart. in l. Aurelius §. idem q̃siit nu. 2. ff. de lib. leg. aliàs si cum confessione concurrunt indicia, tunc confessio diuiditur, & confessio stat pro curia contra reum, & qualitas adiecta debet à reo probari ut Bar. in l. Aurelio §. Caius ff. de lib. leg. Quoniam uigore concilij Trid. in c. 3. sess. 6. de reformat. c. 14. sess. 7. de reformat. c. 8. sess. 21. Itidem de reformat. ordinarij contra regulares extra clausuram degentes habent omnimodam authoritatem ipsos corrigendi & castigandi, quinimo in vim dicti concil. c. 14. sess. 25. de regular. & monial. Formant ordinarij processus, & postea, vna cum persona remittunt superiorib. suis regulari bus vt ab ipsis puniant, debent ipsi superiores p-mittere vt regulares pcessati iuris ordine seruato, & receptis testib. secularib. simili mõquoq; deffẽsiones suas facere possint, dãdo interrgatoria.

repeten-

repetendo testes, recipiendo testes seculares ad deffensam, vt vterque processus tam informatiuus quam deffensiuus ab vnomet iudice, & vnomet ordine fabricatus, vsquàm ad sententiam diffinitiuam exclusiuè procedendo, adeoq; superior regularis non nisi propalationem suæ sententiæ habeat, quod ego pluries obseruari feci hanc practicam &c.

De Tormentis. Cap. XVI.

SVMMARIA.

1 *Tormentorum genera quæ.*
2 *Gradus torturæ quæ.*
3 *Vltra modum consuetum tormentandi alter nõ datur.*
4 *Carceris deffinitio.*
5 *Forma tormentandi regulares.*

De Tormentis. Cap. XVI.

PErlecto reo processu, & ab eo bene ĩtellecto subsecutaq; termini assignatione ad faciẽdas suas deffensiones, quibus deffensionibus renuntiatis, non factis, vel factis sed indicia contra eum exhistentia non penitus ellidentibus ad effectum vt habeatur & inueniatur

tur veritas, deuenitur ad tormenta l. cũ falsum l. hoc quod placuit C. de quæstion. & hoc rigoroso interrogandi modo vtitur quoties aliunde veritas ipsa haberi non potest Abb. in c. cum in contemplatione de regul. iur. num. 2. l. Diuus in princ. & l. ædictum ff. de quæstion. & l. quoties C. eod. tit. tormentorum igitur multa sunt genera; nam diu inferrebantur tormenta cum fidiculis cordis, funeuè aliqua ligando homines circa fruntem & ita ad sui posse minister stringendo, tormentum grauissimum reis inferrebat, de quo loquitur tex. cum glo. in verbo nullus in c. fi. 6. q. 1. Alij cõsueuerant darè aquam reo per nares in qua etiam imponebant calcem obstructo ore bibentis quod quidem genus valde periculosum erat ne tortus suffocetur, quidam ponebant taxillum in osse pedis qui vulgariter dicitur l'osso pazzo. Aliqui dabant imò ponebant muscionem in ventre vel vmbellico, & desupèr ponebant ciatum ad includendum illud ne posset egredi, nonnulli torquent cum lingua caprima, lauant. n. pedes torquendi cum aqua bene salita, & ligato torquẽdo super aliquo scamno faciunt vt capra cum lingua lambat plantas pedum quòd libenter facit propter auiditatem salis. Multi torquent in mittendo virgas inter digitos manus, stringendo cum cordula, quamplurimi ligant solùm vnam manum ad funem, & sinunt sic pendere super terram & ego dum essem Ferrariæ pluries audiui à q. D. Petro Ant.

Basilio

Basilio tunc syndico Palatij illius Ciuitatis I. C. clarissimo de consuetudine obseruari in quibusdam casibus, ligare manum & pedem simul & sursum eleuari, sinereq; ita tortum pendere per horam in circa, cæteri dant cárnes salitas ad comedẽdum detento & denegant potum. Reliqui scindunt carnes vt est Tormentum Polletri Foller. pract. crim. in verbo etsi confitebũtur n. 70. Hoc verò tpe tria tantùm tormentorum genera sunt in vsu. s. ignis mandando iudex pedes torquendi, & plãtas iniungere larido porcino, faciẽdo deinde vt tortus teneat plantas pedũ ignem versus & sic cõburantur secundũ genus est tormentum veggia dictum, quo in terris Ecclesiæ iudices passim vtuntur. Tertiũ est chorda, q̃
2 quinq; hẽt gradus, primus siquidẽ est rei spoliatio & ligatio cũ manib. retro, secundus qñ ita ligatus eleuatur aliquantulũ, tertius si per horam sic eleuatus detinetur, quartus si adhibeantur ẽt duo, vel tres ictus siuè tractus chordę & hæc q̃stio est pœna grauior, quã vtriusq; manus abscisio authẽ. vt nulli iud. §. fi. Vltimus si post detentionẽ eleuationem & ictus, ad pedes ipsius torti adponantur vel subiiciuntur pondera puta cõpedes ferrei aut quid aliud simile Paul. Griland. de quæst. & tort. q. 5. nu. 1. vsq; ad nu. 10. licet aliter sentiat clarus nescio quo iure, & vltra torq̃n-
3 di modos supradictos cõsuetos quis torq̃ri non põt Cyn. Bal & Salyc. in l. Graccus C. ad l. Iul. de adult. p l. sed an vltro ff. de negot. gest. sed qa delicta

licta regulariū debent secretè puniri ne scandala adferrant secularib.tex.in c. in script.96 dist.& c.sacerdotib.11.q.1.ideò vltra supradictos modos torquendi vr tutius & cautius esse vti tormentis secretiorib.& magis regularib. congruis hoc est, carcere; Quę licet deffiniatur vt sic locus securus & horribilis repertusq; non ad pœnam, sed delinquentium custodiam l. aut damnum §.solent ff.de pœn.Bald.in tract.de carcer. nu.2.adeò vt non dicatur species tormēti vt voluit clarus §.fi.q.64.vers.sed an forte.Nihilominus adhibitis quibusdā qualitatib.& circunstantiis, loco tormētorū vtiq; haberi poterit, quāuis quidā teneant vt per se ipsam tantùm tormenti spēs dicatur Bart.in l.si vero ff.qui satisdar.cog. & in l.j.ff.de custod. reorum adeoquod positus reus in carcerē eius manib.manicis ferreis ligatis dicatur torqueri l.j.C de custod.reorū & vlterius denegatio alimentorū, vel tpe Hiemis detētio rei spoliati dr̄ tortura l.itē apud Labeonē §.q̄s.ibi malā mansionē ff.de iniur.Tormēta igitur p̄dicta debent esse moderata, adeò vt tortus reseruetur incolumis vel ad Innocentiam vel ad suplicium Abb.in c.cum in cōtēplatione de reg. iur.nu.2.vbi DD. & iō Abbas faciens carcerare monachū & ei minuēdo cibū & potū nō euadit pęnā irregularitatis si talis monachus moriatur Abb.in c.ad audientiā de crim.fals.n.4.& i c.nouimus de verb.sig.n.4. ita igitur carceratus monachus q̄dq̄d facit p̄sumitur metu facere Abb. i

Margin numbers: 4 (beside "hoc est, carcere"), 5 (beside "reus in carcerē")

c. 11. num. 19. quod met. caus. & si denegans iudex cibum & potum reo, vel faciens detineri in arcto monasterij & stricto carcere donec confiteatur, talis confessio dicitur metu tormentorum facta l. Item apud labeonem, §. quæstionis ibi nam questionis uerbo, & tunc ut sponte dicatur aprobata debet post unum diem, & unam noctem confessionem ratificare exhistens reus in carcerem ad largam absque supradictis tormentis aliàs iudicabitur metum sempre durare, & confessionem per metum factam esse Alexan. cons. 98. nu. 5. & 6. in 3. uolum. & Bart. in l. 1. §. Diuus seuerus ff. de quæstion. & c. lot. 31. q. 11. c. 1. quod met. caus. & quia in tormento chordæ ignisq; non datur reo comedendi quicquàm per decẽ horas ante interrogationes rigorosas Mars. in l. 1. nu. 19. ff. de quæstion. ita & inter regulares seruari puto, nam in similibus tormentis exhistens reus & interrogatus qualibet uice, super indicijs contra eum exhistentibus incipiendo a leuiori modo & forma ut in cap. de interrogandis reis dictum est, ne postea se excuset reus, ut ebrius erat, quando confessus est, & quid simile, & quia rei ultra tertium uicem nõ torquentur, diebus tamen interpellatis foller. pract. crimin. in uerbo & si confirebuntur num. 71. ita & inter regulares ultra tertiam interrogationem ulterius non esse experiendum, ne tormenta adhibeantur usq; in infinitum, quæ tormenta iuxta indicia regulantur, ut si adsint unum indicium

una

una uice rigorosè interrogabitur, si duo, duabus uicibus, si tres, totidem uicibus iuxta l. repeti. ff. de quæstion. & si mille adhuc tribus, si confitebitur reus & ratificabit ut dictum est, poterit iudex illico ipsum moneri pro Die &c. ad audiēdam sententiam Item etsi negabit, & hoc interim relecto rigoroso examine mandari ut faciat deffensiones suas, si quas facere intendit.

De Sententijs. Cap. XVII.

SVMMARIA.

1 *Iudex regularis sententiat declarando ut nu. 2.*

De Sententijs, Cap. XVII.

QVia vnumquodq; delictum, quod a regularibus committi potest, habet pęnam à iure impositam & statutam, ut in cap. de delictis dixi & in sequenti de pęnis dicam latius, ideo iudicis regularis partes erunt in declarando, stante quod ex processu aparet talem cōmisisse simile delictū, talem pęnam requirens incidisse in tale delictum, & talem pęnam mæreri, provt ita ipsum declarat; forma sententiæ erit huiusmodi Christi nomine inuocato, Nos frater &c. Volentes dante Domino expedire ac fine 1 2

debito

debito terminare, cauſam & cauſas coram no-
bis in prima vel ſecunda inſtantia vertentes per
& inter fratrem N. accuſatorem & quærellantē
vel fratrem Denuntiantem, vel ex officio & per
inquiſitionem vel ex forma notorij &c. de & ſu-
per alienatione vnius domus de ratione huius
monaſterij, pro ſcutis 100. ex vna, contra &
aduerſus fratrem &c. alienatorem damnifica-
torem reum conuentum ac ſe defendentem par-
tibus ex altera, Chriſti nomine repetito nos ſu-
pradictus per hanc noſtram diffinitiuam ſenten-
tiam quam pro tribunali ſedentes ac ſolum Deū
præocculis habentes quæ de iuriſperitorum cō-
ſilio & aſſenſu ferimus in his ſcriptis dicimus,
pronuntiamus, decernimus & declaramus di-
ctum fratrem N. ob alienationem Domus præ-
dictæ &c. incidiſſe & incuriſſe in bullam & ex-
trauagantem Papæ Pauli II. ac excommunica-
tionē, & alias ſententias cenſuras, & pœnas in
eadem extrauaganti contentas & deſcriptas, il-
lumque excommunicatum denunciandum, &
ab omnibus Chriſti fidelibus euitandum fore,
ac denuntiamus & euitari mandamus & ita dici-
1 mus & declaramus non ſolum hoc, ſed omni
alio meliori modo forma iure &c. Ita ſenten-
tiaui ego fratris N. vel mutatis mutandis abſol-
uendo. Et in notorijs ſententiando memora-
2 tur tota ſeries facti ſecuti & tandem imponitur
pęna delicto conformis.

De Pœnis. Cap. XVIII.

SVMMARIA.

1 *Pœna illegitimi quæ.*
2 *Illegitimus quot modis dicatur.*
3 *Rebaptizati Pœna.*
4 *Bigamiæ.*
5 *Ordinati à suspenso episcopo.*
6 *A Symoniaco.*
7 *Excommunicato.*
8 *Irregulari.*
9 *Hæretico.*
10 *Furtiuè.*
11 *Ante ætatem.*
12 *Per saltum.*
13 *Cum sit homicida.*
14 *Vel confirmationem non susceperit.*
15 *Si illiteratus.*
16 *Corpore viciatus.*
17 *Non deffendendo iura bonaue monasterij.*
18 *Dilapidantis bona Monasterij.*
19 *Non puniendo delicta.*
20 *Indulgendo de delinquentibus.*
21 *Non cellebrantis.*
22 *Nec officia diuina recitantis.*
23 *Nec ieiunantis.*

24 Non superiori suo parentis.
25 Proprietarij.
26 Ebrietatis.
27 Blasphemiæ.
28 Apostasiæ.
29 Ioculatoris.
30 Ministri laicorum exhibentis.
31 Sortilegi.
32 Venatoris.
33 Aleatoris.
34 Symoniæ.
35 Homicidij.
36 Incendij.
37 Sodomiæ.
38 Sacrilegij.
39 Adulterij.
40 Incestus.
41 Stupri.
42 Fornicationis.
43 Raptus.
44 Læsæ maiestatis.
45 Furti.
46 Percussoris.
47 Falsi.
48 Iniuriæ.
49 Calumniæ.
50 An capitulum generale habeat authoritatem leges condendi.
51 Expellere de monasterio loco pene an iuris sit.

De Pœnis. Cap. XVIII.

POsteaquam diu iudex elaborauit pro inueniendo delicto, de quo reus processatus erat, repertoq; reo culpabili, debet etiam pro ut iuris erit puniri ideo operæ precium fore duxi, ad quodcunq; delictum pœnam sui æquale à iure statutam adponere iuxta regulam uel constitutiones apostolicas aut decreta Concil. Ius Canonum, uel tandem leges communes, modo & forma ut infra dicam. Ille- 1
gitimus igitur se utiq; ordinari nō potest c. 1. de fil. præsbit. c. 1. 2. 56. distinct. & si de facto ordinatus fuerit recipit carracterem non tamen ordinis executionem c. fi.. 56. distinct. quia illico censcetur interdictus ab ordinis administratione ex cōstitutione nouissimè edita à Syxto Papa V. sub nu. 22. quæ incipit ad Rom. & c. sub dat. Romæ anno. 1588. die cal. Nouēb. & multis modis illegitimus dicitur, ut ex solutis ortus nullo 2
tamen exhistente matrimonio, sed filius à patre fuit acceptus ut talis, ut Petrus à Plaza c. 41. nu. 5. & hic naturalis dicitur; spurius vero appellatur qui incertum patrem habet ut idem Petrus in d. c. 41. nu. 2. quia ex publica meretrice natus est, cuius omnibus patebat aditus; Manzer propriè ille dicitur, qui natus est ex ijs, qui iure Canonum matrimonium contrahere prohibentur

idem Petrus loco citat. num.3. Notus dicitur, ille qui propriè de adulterio natus est gloss. in c. nisi cumpridē de renunt. in uerbo manzeres, alij verò alijs nominibus vtuntur, vt aliquis sacrilegus quia ex sacrilegio natus, alter incæstuosus quia ex consanguineis adulterinus nam ex adulterio genitus, & sic à denominatione coitus ve-
3 titi appellantur, Rebaptizatus scienter perpetuo irregularis censcetur c. qui his de consacrat. distinct. 4. vbi glos. 1. Bigamus dicitur, quasi
4 Binæ mulieris maritus à bis & gomos quod est mulier Hostien. in capit. 1. de Bigam. num. 1. &
5 Bigamia huiusmodi duobus modis contrahitur primo si duas vxores virgines habuit, vel vnam habuit repudiatam hoc est vxorem dimissam propter fornicationem vel ob aliam causam, dumodo cognita fuerit, & constet fuisse cognitam, quia virum habuit &c. dicitur bigamiam contraxisse vt Innocen. in capit. debitum nu. 3. Ioan. de Anan. in capit. j. num. j. de Bigam. & vltra casus enumeratos sunt etiam, quando qui
6 duas vxores habuit ante baptismum vel vnam ante & vnam post c. 1. 2. & 3. distinct. 26. Item cum qui contraxit cum Deo ingrediendo religionem, si postea apostatando ducat vxorem quamuis virginem Bigamus est c. quotquot. 27. q. 1. Item qui vnam de facto, alteram de iure, vel corruptam de facto c. nuper cap. à nobis cap. quomodo virginibus 31. quæst. 1. vltimo si vxorem adulteram cognouit ipso viro scienter fuis-

se adulteram c. si cuius 34. distinct. qui tamen plures habuit concubinas Bigamus non est Ant. de Butrio in cap. quia circa de Bigamis num. 1. & ideo maritus si post vxorem cognouit concubinam promoueri poterit cap. fraternitatis 34. distinct. Causæ quibus Bigami prohibentur ordinari sunt quatuor, Prima quia defficit sacramentum cap. acutius 26. distinct. Secunda prærogatiua ordinis hoc nō patitur cap. vna 16. distinct. Tertia quia timetur de incontinentia cap. proposuisti 82. distinct. Quarta quia non habet frontem prædicandi uiduitatem, qui post vnam aliam sibi vxorem adiunxit cap. vna 26. distinct. & Antonius de Butrio in rubr. de Bigamis nume. 1. Hæc Bigamiæ irregularitas est de iure diuino & habet ortum à ritu apostolorum Antonius de Buttrio in cap. super eo de Bigamis nume. 4. & ideo episcopus secum dispensare non potest etiam in minoribus ordinibus, quinimo & dubitatur an Papa possit? vt Innocen. in d. cap. super eo de Bigamis num. 1. licet Abbas antiq. in d. cap. super eo num. 3. & Ioann. de Anan. ibi nu. 1. de Bigam. teneant quod possit Papa solus, & non inferior. dubitari tamen posset quis contraxit matrimonium credens contrahere cum Virgine, contracto matrimonio ex copula cognouit non Virginem fuisse, uel alio modo detegitur fuisse antea corruptam dubitatur an talis ignorantia eum excuset à Bigamia, & respunde-

tur quod non, cum ibi non inueniantur significantia ipsius sacramenti ita Abbas Antiq. in d. cap. super eo de Bigamis nume. 4. Quæ opinio communiter aprobatur, quatenus tamen ipsa mulier sponte permiserit se carnaliter cognosci & deflorari, Sed si per uim, uel ex causa infirmitatis claustra pudoris corrupta fuissent non videtur propriè posse dici fuisse corruptam sed potius Virginem, quia in tali actu non concurrit voluntas sua in delectatione amittendæ Virginitatis c. ita ne & sequent. cap. magis, & c. de prudentia 32. quæst. 5. c. Sed pensandum distin. 6. l. si vxor §. si quis ff ad leg. Iul. de adul. & stup. Dubitatur secundò an ingressu religionis perdat irregularitatem Bigamiæ Ant. de Butrio in c. fi. num. 9. eod. tit. tenet quod sic, & hoc idem voluit Henric. Boic. in c. vt Bigami eod. tit. num. 1. & sequent. Sed ad ordines se promoueri non potest, quia impedit ordines, non professionem regularem. Item si à suspen-
5 so episcopo à iure uel ab homine declaratus recipit carracterem non tamen executionem ordinis Hostien. in summa sua de temp. ordin. & qualit. ordin. nu. 6. Item si à symoniaco vt infra dicam ubi de pęna symoniæ agam sub num. 34.
6 Item & ab excommunicato ut Host. loco mo-
7 do citat. & per eum ibi allegata, Item ab irregu-
8 lari vt idem loco eodem, ab Hæretico similiter.
9 Item & si furtiuè ordines receperit vt Hostien.
10 loco citat. & furtiuè quis ordinatus dicitur, quã

do ſine examine recepit ordines ordinatore hoc
neſciente, cum quibus tamen diſpenſare pote- 11
rit Abbas, c.1.& ſeq. eiuſdem tit. Item ſi ante
etatem legitimam fuerit ordinatus, eſt ipſo iure
ſuſpenſus, & cellebrans efficitur irregularis
adeo ut à ſolo Pontifice poſſit tantum abſolui
vt extrauagan.Pij II. Quæ incipit cum ad ſacro
rum ordin.&c. Item & per ſaltum promotus.i. 12
ordine præpoſtero ſi ignoranter epiſcopus diſpē
ſat at ſcienter per ſedem Apoſtolicam tantùm
diſpenſabitur, ut idem Hoſtien. in ſumma ſua,
de cleric.per ſalt.promot.nu.4.in fi.Item Homi 13
cida cum illico poſt homicidium incidat in irre-
gularitatem,non niſi à ſummo Pontifice diſpen-
ſari poteſt, c.ſententiam ne clerici uel monach.
in qua quidem pęna incidunt iudex,notarius &
teſtis, qui quouis modo iudicando, ſcribendo,
vel conſulendo ſententiam ſanguinis pronun-
tiant uel interſunt, & hæc irregularitas eſt nil
aliud quàm nota.i.infamia aut impedimentum
canonicum exuitio ſeu defectu prouenìens qua
quis prohibetur ad Eccleſiaſticos ordines pro-
moueri, & in eiſdem miniſtrare ita deffinit ſpe-
culat.in tit.de diſpenſ.§.iuxta propoſitionis, in
hac pęna incurrit qui accuſat uel defert aliquē
de crimine coram iudice pro quo pęna capitis
debetur uel troncatio membri c.delatori 5.q.6.
Item ſi confirmationem non ſuſceperit,hęc om- 14
nia ut ſupra dixi & ſingula per ſe faciunt quem
inhabilem ad ſacros ordines,Item & illiterratus

cap. 7. seſſ. 24. Concilij Trident. de reformat. & cap. 4. 12. & 13. seſſ. 23. & conſt. Syxti V. Quæ incipit ad ſanctum &c. Lata anno Dñi
16 1588. Menſis Iannuarij, Item & corpore viciatus, maxime quando redditur deformis, & in altare Dei impotens, ut ſi careat digito police, uel occulo Canonis, tunc inordinabilis eſt, cæteri verò indigent diſpenſatione ut tradunt Doctores in cap. 1. & ſeq. diſtinct. 55. Præfecti monaſteriorum in quorum manibus & pectore recondita ſunt adminiſtratio bonorum & conſeruatio & deffenſio eorumdem, non niſi iuſtitia duce ſe regere debent, nam ſi
17 craſſa quadam ignorantia, non redimunt acquirunt uel deffendunt bona, iura, & actiones monaſterij cum poſſint, perinde delinquunt, ac ſi uendidiſſent & dilapidaſſent, arg. tex. c. ſicut dignum §. illi etiam de homicidio, quia eo in loco vult Alexand. 3. vt ſi quis à morte quem non liberauerit cum poſſit, teneatur de homicidio, ideo non deffendendo recuperando vel acquirendo, videtur vendere alienare ac delapinare, & ideo eadem pęna tenebitur, di-
18 lapidator huiuſmodi ergò pro tanti ſceleris pęna erit à dignitate remouendus primo vt tex. in c. 2. de ſtat. monach. in fi. & c. ſi quis præsbiter 50. diſtinct. & poſtea in omnes & quaſcunq; pęnas contentas in extrauag. Pauli Papæ II. Quæ incipit ambitioſæ, tit. de reb. eccleſiæ non alienand. incurriſſe debet declarari, quæ adeo
eſt

est in viridi obseruantia, vt congregatio Cassinen. pro allienatione bonorum ad summam quinquaginta millium scutorum obtinuit facultatem à D.N. Papa Pio V. vt constit. 141. incipien. decet ex benigno, sub dat. die 5. Octobris 1571. Item alia eiusde de anno 1570. incipiens decet & expedit &c. & eadem facultas fuit concessa fratribus Eremitarum sancti Augustini dummodò in euidēti vtilitate &c. vt Greg. xiij. constit. 9. sub 5. Settemb. 1572. Et quod tam negligentia, q̃ dolus Prælatorum puniatur, ēt priuatione prælaturæ uoluit tex. in c. dictum distinct 81 vbi gl. 1. & ibi Archid. & Abb. in c. illa propositorum de accus. nu. 3. & Felyn. elegantissimè vt solet in cap. 1. de treug. & pac. nu. 2. in eademmet pęna pariter incurrit Prior nō puniēdo delicta inferiorum vel nimis eos corrigendo nam per indulgentiam datur iterata occasio flagitia committendi & ideo iudex non corrigendo nec puniēdo delicta tenetur in syndicatu ita 19
puteus de syndicat. plurib. in locis præsertim in c. 1. de cōtumaria nu. 3. & seq. Item & puniēdo seuerius (quàm ius expostulat) reū, sñtia reuócat & iudex meret puniri excedēdo metā iuris l. quid ergo, §. pęna grauior ff. de his qui not. infam. & l. si seuerior ff. eod. propterea vtroque modò ex viribus supradictis, & ex malo modo gubernandi meretur deponi à Prælatura, donec edoctus, sciat melius regere, ac etiam regularibus sibi subiectis imperare. Item

non

21 non cellebrantis, cum possit & Ecclesia ipsa re-
22 quirat, nec officia diuina recitantis, non ieiun-
23 nantis, aut superiori suo ità demandanti non
24 parentis, illico ex his, & eorum quolibet deli-
cto regularis incidit in pęnam secundæ speciei
Apostasiæ hoc est inobedientiæ cuius pęna est,
quod infamis efficitur, a testimonio repellitur
& debet excommunicari c. si quis à suo 3. q. 4.
& cap. si autem nobis 11. quæst. 3. Proprietarius
25 quis exhistens, quam proprietatem omnis re-
gula pęnitus damnat & tollit ut dixi in cap. de
delictis sub num. 4. & illico excommunicatus
debet declarari, qui proprietarius dicitur quo-
tiescunq; occultè sine licentia Prælati aliquid
tenet ut Nauuarr. consil. 75. de regular. nume.
49. Et illud aliquid intelligitur quoties eccesse-
rit solidos tres, ut legitur ex statuto Carthusien.
relat. à Nauuarr. loco citato num. 19. qui Prio-
res Carthusiēses nō excommunicant proprieta-
rios, sed declarant proprietarios esse, nā in cōse-
quentiam intelligunt ipsos excommunicatos:
religio hæc enim cum sanctissima tum obseruā-
tissimaq; semper fuerit & adhuc in die magis
uirescit hunc modum obseruat pręsertim sub
regimine D. Ioan. Mariæ Gandulfi Bononiensis
Prioris sancti Andreæ Carthusiæ Venetiarum
Benemeriti ita Nauuar. loco citat. nu. 22. Ebrius
si quis semel fuerit pro pœna debet per triginta
dies à communione submoueri uel recipiat 40.
ictus, a fratribus, ita tex. & gloss. in c. si. 35. dist.

Et

Et quia ebrietas est fomes & nutrix omnium viciorum ut idem tex. in c. fi. ideo post primam vicem, correctionem pęnam supradictam, & admonitionem superioris ab ebrietate non se abstinuerit debet suspendi à quacnnq; dignitate vt tex. & DD. in c. a crapula de uita & honest. cleric. Item & delictum Blasphæmiæ cum sit grauissimum itidem grauissimè debet puniri, Blasphæmare igitur nil aliud est quàm maledicere ut a Deo mouendo quæ verè Dei sunt, uel ei tribuendo, quæ Dei non sunt, uel alicui tribuendo, quæ solius Dei sunt, aut affirmãdo falsum de Deo, uel negando uerum uel maledicta in Deum conferendo vel inhonesta de eo loquẽdo, uel iurando per membra pudenda, uel detrahendo, uel irritando in Dei contumeliam, & totidem modis honori & dignitati sanctorum derogãdo ita Symancas de hæret. tit. 8. de Blasphemia in initio namq; sicut Deùs in sanctis suis laudatur, inquantum laudãtur opera, quę Deus fecit in sanctis suis: ita & Blasphæmia quæ fit in sanctos in Deum uidetur redundare, quia si delictum in consiliarios Principis commissum, uidetur in ipsum Principem commissum, quoniã pars corporis Principis appellantur l. quisq̃s C. ad leg. Iul. maiest. ergo eadem utiq; militat ratio. Blasphæmia hæc duobus modis accipitur ut s. una sit hæreticalis altera non hæreticalis, hæreticalis illa dr̃ qñ derogat omnipotentiæ Diuinæ denegare Christum factis uel uerbis, quæ

cognitio cum sit Teologalis non vlterius de ea agam, non hæreticalis dicitur quando non obuiat veritatibus catholicis, sed malum Deo, aut Beatæ Virgini, seu sanctis imprecatur vt not. Albert. de hæret. quæstio. 6. nume. 25. si quis igitur (inconsulto dolore vel ira cæcatus) Blasphemauerit, & statim eam dixisse penitebit. Reputabitur leuissima l. aut facta ff. de pęnis glos. in capit. denique destinct. 4. vers. venia Ias. in l. si duo patroni §. fin. nume. 1. ff. de iureiurand. quæ conclusio videtur procedere etiã si eodem impetu plures Blasphæmias dixerit, licet durius quidem puniendus sit, sed vna tantùm pœna, nam vnum duntaxat crimen commissit l. inficiendo §. infans ff. de furt. gloss. in l. nunquàm plura ff. de priuat. delict. Boer. dec. 301. per totam & hoc vbique communiter receptum est & tali casu Blasphæmus non pœna ordinaria sed extraordinariè punitur arbitrio iudicis iuxta qualitatem Blasphæmiæ iuxta superius allegata, sed si ex consuetudine Blasphæmat ad quam inducendam duo vel tres actus sufficiunt l. 3. Cod. de episcopali audientia vbi glos. in verbo consuetudini ordinariè erit puniendus. Pœna autem ordinaria huius delicti de iure ciuili est mors naturalis authen. vt non luxurientur contra naturam &c. de iure verò Canonico est depositio c. si quis per capillum 22. q. 1. quam graue autem sit crimen Blasphæmiæ, & quam grauissima sit ar-

rogantia

rogantia Blasphæmantis.i. irantis contra eius redemptorem & creatorem Deum describitur clarissimæ à Bernardino Diaz, in sua praxi cap. 103. Vbi de Blasphæmia tractat. Accerimus hostis & inimicus Blasphæmantium, crudelis licet in omnibus alijs pijssimus semper fuerit, Marc. Ant. Triuisanus, qui dum executor a decem virum consilio creatus esset plurima decreta contra Blasphæmantes promulgauit & præsertim ut nemo auderet pro Blasphæmantibus agere procurare uel eos deffendere, qui tandem ob eius vitam inocentissimam & Dominici Triuisani Patris merita, præsertim in re bellica, adempta cōmuni Patrum Voto Principem Venetiarū senatus pronuntiauit. Apostasiæ multæ 28 sunt spēs. s. perfidiæ, innobedientiæ & irregularitatis vt gl. in c. 1. de apostat, & ibi innocenti us &c. Perfidiæ videlicet si sentiat & deffendat aliquid contra Ecclesiam Dei, cuius pęna est ea relapsi &c. i. mortis, innobedientiæ duobus modis intelligitur, Primo modo dicitur, quando quis non vult obedire Papæ, quia non credit eum authoritatem habere, & eius pęna si non abiurat, erit de qua supra d xi. i. relapsi, Secundo modo non obedit ex contemptu, tunc pro pęna excommunicatur, & insordendo deponitur. Irregularitatis, si dimitit habitum, uel retinet habitum, sed extra septa clausuræ uiuit, similiter, debet excommunicari, & deponi non redeundo ad clausuram, hæc omnia tra-

dunt

dunt Abb. in cap. 1. & seq. de Apost. & ibi Henric. Boich. & cœteri Doctores ferè omnes ibi, quæ procedit opinio etiam si deferat habitum religiosum sed coopertum vestibus clericalibus gloss. in clem. 12. in vers. extrinseci de vit. & honest. cleric. Ioan. And. in regula certum de regul. iur. lib. 6. Oldr. cons. 184. Pater sanctæ quasi in fine licet Nauarr. in cōs. 1. de Apost. ad sui posse deffendat Apostatas huiusmodi secundæ & tertiæ classis; sed contra eum est communis Doctorum opinio, & vsus puniendi similes, ex constitutionibus Sancti Francisci de obseruantia cap. 2. & Apostata rediens, carceratur, per Annos. 3. & voce actiua & passiua priuatur.

Quorum bona regularium extra claustra monasteriorumq; viuentium veniunt sub nomine spoliorum & spectant ad Reuer. Camer. Apostolicam iuxta constit. Gregorij XIII. incipien. officij nostri. 44. in ordine, sub datum Romæ 21. Iannuarij Anno 1571. modo Apostatent vel de licentia maneant vt consuluit Nauarr. cons. 80. de regular.

29 Ioculatores (quos Galli Goliardos, & Tusci Buffones appellant vt tenet Ioan. Bernard. à Diaz in praxi sua c. 62.) sunt illi qui Histriones & appellantur à canone c. 1. 4. quæst. 1. c. pro dilectione de conse. distinct. 2. quorum pœna est eadem Apostasiæ inhobedientiæ & tertio moniti deponēdi sunt si per Annum perseuerāt c. 1. de vita & honest. cleric. in 6. Item & mini-

30 stri laicorum si admoniti non destiterint incidunt

dunt in eandem pœnam Apostasiæ inhobedientiæ. Sortilegiorum pœna quæ grauis debet esse, nam hæreticalem vel superstitiosam materiam in se continent, debent puniri pœna, à sanctissimo D. N. Syxto V. nuper ædicta in constitutione sua cótra mathematicos & iudiciariam exercentes, quæ hæresis est, Doctores omnes in c. 1. de clerico Venatore tenent, quod Venatio aut oppressiua dicitur, vnde in Genesi legitur quod cępit Nembroth. robustus esse venator coram Domino. i. hominum opressor, permittente Domino & ea penitus est illicita vt distinct. 6. his itaque cuius pœna non discrepat ab ea homicidij, vt ibi videre licet alia est adulatoria vt sunt Histriones, & de hac dixi supra de Ioculatoribus &c. Tertia est Arenatoria, vt quando quis recipit mercedem vt in arena pugnet cum bestiis feris quæ prohibita est, & eius pœna est vt infra modo dicam de quarta specie quæ occupatiua dicitur quę & ipsa prohibita est ideoque si episcopus sit, tribus mensibus, si Prębiter duobus, si diaconus ab omni officio suspenditur ita Hostien. in sum. de cleric. Venat. num. 4. & Doctores omnes Hostien. ibi. Henric. Boich. & cæteri per totum, sed hæc quarta species quæ verè proprio sumpto vocabulo Venatoria dicitur, limitatur vt non habeat locum, Primo si Venatio esset quieta & recreatiua vt idem Hostien. tit. eod. nume. 2. non tamen tempore quadragesimæ vel ieiunij, tunc omnibus

31

32

in-

idem Petrus loco citat. num. 3. Notus dicitur, ille qui propriè de adulterio natus est gloss. in c. nisi cumpridē de renunt. in uerbo manzeres, alij verò alijs nominibus vtuntur, vt aliquis sacrilegus quia ex sacrilegio natus, alter incæstuosus quia ex consanguineis adulterinus nam ex adulterio genitus, & sic à denominatione coitus ve-
3 titi appellantur, Rebaptizatus scienter perpetuo irregularis censcetur c. qui his de consacrat. distinct. 4. vbi glos. 1. Bigamus dicitur, quasi
4 Binæ mulieris maritus à bis & gomos quod est mulier Hostien. in capit. 1. de Bigam. num. 1. &
5 Bigamia huiusmodi duobus modis contrahitur primo si duas vxores virgines habuit, vel vnam habuit repudiatam hoc est, vxorem dimissam propter fornicationem vel ob aliam causam, dumodo cognita fuerit, & constet fuisse cognitam, quia virum habuit &c. dicitur bigamiam contraxisse vt Innocen. in capit. debitum nu. 3. Ioan. de Anan. in capit. j. num. j. de Bigam. & vltra casus enumeratos sunt etiam, quando qui
6 duas vxores habuit ante baptismum vel vnam ante & vnam post c. 1. 2. & 3. distinct. 26. Item qui contraxit cum Deo ingrediendo religionem, si postea apostatando ducat vxorem quamuis virginem Bigamus est c. quotquot. 27. q. 1. Item qui vnam de facto, alteram de iure, vel corruptam de facto c. nuper cap. à nobis cap. quomodo virginibus 31. quæst. 1. vltimo si vxorem adulteram cognouit ipso viro scienter fuisse

ſe adulteram c. ſi cuius 34. diſtinct. qui tamen plures habuit concubinas Bigamus non eſt Ant. de Butrio in cap. quia circa de Bigamis num. 1. & ideo maritus ſi poſt vxorem cognouit concubinam promoueri poterit cap. frater nitatis 34. diſtinct. Cauſæ quibus Bigami prohibentur ordinari ſunt quatuor, Prima quia defficit ſacramentum cap. acutius 26. diſtinct. Secunda prærogatiua ordinis hoc nõ patitur cap. vna 16. diſtinct. Tertia quia timetur de incontinentia cap. propoſuiſti 82. diſtinct. Quarta quia non habet frontem prædicandi uiduitatem, qui poſt vnam aliam ſibi vxorem adiunxit cap. vna 26. diſtinct. & Antonius de Butrio in rubr. de Bigamis nume. 1. Hæc Bigamiæ irregularitas eſt de iure diuino & habet ortum à ritu apoſtolorum Antonius de Butrio in cap. ſuper eo de Bigamis nume. 4. & ideo epiſcopus ſecum diſpenſare non poteſt etiam in minoribus ordinibus, quinimo & dubitatur an Papa poſſit? vt Innocen. in d. cap. ſuper eo de Bigamis num. 1. licet Abbas antiq. in d. cap. ſuper eo num. 3. & Ioann. de Anan. ibi nu. 1. de Bigam. teneant quod poſſit Papa ſolus, & non inferior. dubitari tamen poſſet quis contraxit matrimonium credens contrahere cum Virgine, contracto matrimonio ex copula cognouit non Virginem fuiſſe, uel alio modo detegitur fuiſſe antea corruptam dubitatur an talis ignorantia eum excuſet à Bigamia, & reſpundetur

tur quod non, cum ibi non inueniantur significantia ipsius sacramenti ita Abbas Antiq. in d. cap. super eo de Bigamis nume. 4. Quæ opinio communiter aprobatur, quatenus tamen ipsa mulier sponte permiserit se carnaliter cognosci & deflorari, Sed si per uim, uel ex causa infirmitatis claustra pudoris corrupta fuissent non videtur proprie posse dici fuisse corruptam sed potius Virginem, quia in tali actu non concurrit voluntas sua in delectatione amittendæ Virginitatis c. ita ne & sequent. cap. magis, & c. de prudentia 32. quæst. 5. c. Sed pensandum distin. 6. l. si vxor §. si quis ff ad leg. Iul. de adul. & stup. Dubitatur secundo an ingressu religionis perdat irregularitatem Bigamiæ Ant. de Butrio in c. fi. num. 9. eod. tit. tenet quod sic, & hoc idem voluit Henric. Boic. in c. vt Bigami eod. tit. num. 1. & sequent. Sed ad ordines se promoueri non potest, quia impedit ordines, non professionem regularem. Item si à suspen-
5 so episcopo à iure uel ab homine declaratus recipit carracterem non tamen executionem ordinis Hostien. in summa sua de temp. ordin. & qualit. ordin. nu. 6. Item si à symoniaco vt infra dicam ubi de pœna symoniæ agam sub num. 34.
6 Item & ab excommunicato ut Host. loco mo-
7 do citat. & per eum ibi allegata, Item ab irregu-
8 lari vt idem loco eodem, ab Hæretico similiter.
9 Item & si furtiue ordines receperit vt Hostien.
10 loco citat. & furtiue quis ordinatus dicitur, quando

do sine examine recepit ordines ordinatore hoc nesciente, cum quibus tamen dispensare poterit Abbas, c.1.& seq. eiusdem tit. Item si ante 11
etatem legitimam fuerit ordinatus, est ipso iure suspensus, & cellebrans efficitur irregularis adeo ut à solo Pontifice possit tantum absolui vt extrauagan.Pij II. Quæ incipit cum ad sacrorum ordin.&c. Item & per saltum promotus.i. 12
ordine præpostero si ignoranter episcopus dispé sat at scienter per sedem Apostolicam tantùm dispensabitur, ut idem Hostien. in summa sua; de cleric.per salt.promot.nu.4.in fi.Item Homi 13
cida cum illico post homicidium incidat in irregularitatem, non nisi à summo Pontifice dispensari potest, c. sententiam ne clerici uel monach. in qua quidem pęna incidunt iudex, notarius & testis, qui quouis modo iudicando, scribendo, vel consulendo sententiam sanguinis pronunciant uel intersunt, & hæc irregularitas est nil aliud quàm nota.i.infamia aut impedimentum canonicum exuitio seu defectu proueniens qua quis prohibetur ad Ecclesiasticos ordines promoueri, & in eisdem ministrare ita deffinit specul at.in tit.de dispens.§.iuxta propositionis, in hac pęna incurrit qui accusat uel defert aliqué de crimine coram iudice pro quo pęna capitis debetur uel troncatio membri c.delatori 5.q.6. Item si confirmationem non susceperit, hęc om- 14
nia ut supra dixi & singula per se faciunt quem inhabilem ad sacros ordines, Item & illiterratus

cap. 7. sess. 24. Concilij Trident. de reformat. & cap. 4. 12. & 13. sess. 23. & const. Syxti V. Quæ incipit ad sanctum &c. Lata anno Dñi
16 1588. Mensis Iannuarij, Item & corpore viciatus, maxime quando reditur deformis, & in altare Dei impotens, ut si careat digito police, uel occulo Canonis, tunc inordinabilis est, cæteri verò indigent dispensatione ut tradunt Doctores in cap. 1. & seq. distinct. 55. Præfecti monasteriorum in quorum manibus & pectore recondita sunt administratio bonorum & conseruatio & deffensio eorumdem, non nisi iustitia duce se regere debent, nam si
17 crassa quadam ignorantia, non redimunt acquirunt uel deffendunt bona, iura, & actiones monasterij cum possint, perinde delinqunt, ac si uendidissent & dilapidassent, arg. tex. c. sicut dignum §. illi etiam de homicidio, quia eo in loco vult Alexand. 3. vt si quis à morte quem non liberauerit cum possit, teneatur de homicidio, ideo non deffendendo recuperando vel acquirendo, videtur vendere alienare ac delapinare, & ideo eadem pęna tenebitur, di-
18 lapidator huiusmodi ergo pro tanti sceleris pęna erit à dignitate remouendus primo vt tex. in c. 2. de stat. monach. in fi. & c. si quis præsbiter 50. distinct. & postea in omnes & quascunq; pęnas contentas in extrauag. Pauli Papæ II. Quæ incipit ambitiosæ, tit. de reb. ecclesiæ non alienand. incurrisse debet declarari, quæ adeo

est in viridi obseruantia, vt congregatio Cassinen. pro allienatione bonorum ad summam quinquaginta millium scutorum obtinuit facultatem à D.N.Papa Pio V. vt constit.141. incipien. decet ex benigno, sub dat. die 5. Octobris 1571. Item alia eiusde de anno 1570. incipiens decet & expedit &c.& eadem facultas fuit concessa fratribus Eremitarum sancti Augustini dummodò in euidēti vtilitate &c. vt Greg. xiij. constit. 9. sub 5. Settemb. 1572. Et quod tam negligentia, q̃ dolus Prælatorum puniatur, ēt priuatione prælaturæ uoluit tex. in c.dictum distinct 81 vbi gl.1.& ibi Archid.& Abb.in c.illa propositorum de accus.nu.3.& Felyn.elegantissimè vt solet in cap. 1. de treug. & pac.nu.2. in eademmet pęna pariter incurrit Prior nō puniēdo del.cta inferiorium vel nimis eos corrigendo nam per indulgentiam datur iterata occasio flagitia committendi & ideo iudex non corrigendo nec puniēdo delicta tenetur in syndicatu ita 19
puteus de syndicat.plurib. in locis præsertim in c. 1.de cōtumatia nu.3.& seq. Item & puniēdo seuerius (quàm ius expostulat) reū, sñtia reuócat & iudex meret puniri excedēdo metā iuris l. quid ergo, §.pęna grauior ff. de his qui not. infam. & l. si seuerior ff. eod. proptérea vtroque modò ex viribus supradictis, & ex malo modo gubernandi meretur deponi à Prælatura, donec edoctus, sciat melius regere, ac etiam regularibus sibi subiectis imperare. Item

non

21 non cellebrantis, cum possit & Ecclesia ipsa re-
22 quirat, nec officia diuina recitantis, non ieiun-
23 nantis, aut superiori suo itá demandanti non
24 parentis, illico ex his, & eorum quolibet deli-
cto regularis incidit in pęnam secundæ speciei
Apostasiæ hoc est inobedientiæ, cuius pęna est,
quod infamis efficitur, a testimonio repellitur
& debet excommunicari c. si quis à suo 3. q. 4.
& cap. si autem nobis 11. quæst. 3. Proprietarius
25 quis exhistens, quam proprietatem omnis re-
gula pęnitus damnat & tollit ut dixi in cap. de
delictis sub num. 4. & illico excommunicatus
debet declarari, qui proprietarius dicitur quo-
tiescunq; occultè sine licentia Prælati aliquid
tenet ut Nauarr. consil. 75. de regular. nume.
49. Et illud aliquid intelligitur quoties eccesse-
rit solidos tres, ut legitur ex statuto Carthusien.
relat. à Nauuarr. loco citato num. 19. qui Prio-
res Carthusiēses nō excommunicant proprieta-
rios, sed declarant proprietarios esse, nā in cōse-
quentiam intelligunt ipsos excommunicatos.
religio hæc enim cum sanctissima tum obseruā-
tissimaq; semper fuerit & adhuc in die magis
uirescit hunc modum obseruat pręsertim sub
regimine D. Ioan. Mariæ Gandulfi Bononiensis
Prioris sancti Andreæ Carthusiæ Venetiarum
Benemeriti ita Nauuar. loco citat. nu. 22. Ebrius
si quis semel fuerit pro pœna debet per triginta
dies à communione submoueri uel recipiat 40.
ictus, a fratribus, ita tex. & gloss. in c. fi. 35. dist.

Et

Et quia ebrietas est fomes & nutrix omnium viciorum ut idem tex.in c. fi. ideo post primam vicem, correctionem pęnam supradictam, & admonitionem superioris ab ebrietate non se abstinuerit debet suspendi à quacnnq; dignitate vt tex. & DD. in c.a crapula de uita & honest. cleric. Item & delictum Blasphæmiæ cum sit grauissimum itidem grauissimè debet puniri, Blasphæmare igitur nil aliud est quàm maledicere ut a Deo mouendo quæ verè Dei sunt, uel ei tribuendo, quæ Dei non sunt, uel alicui tribuendo, quæ solius Dei sunt, aut affirmãdo falsum de Deo, uel negando uerum uel maledicta in Deum conferendo vel inhonesta de eo loquẽdo, uel iurando per membra pudenda, uel detrahendo, uel irritando in Dei contumeliam, & totidem modis honori & dignitati sanctorum derogãdo ita Symancas de hæret.tit.8.de Blasphemia in initio namq; sicut Deùs in sanctis suis laudatur, inquantum laudãtur opera, quę Deus fecit in sanctis suis: ita & Blasphæmia quæ fit in sanctos in Deum uidetur redundare, quia si delictum in consiliarios Principis commissum, uidetur in ipsum Principem commissum, quoniã pars corporis Principis appellantur l.quisq̃s C.ad leg.Iul.maiest. ergo eadem utiq; militat ratio. Blasphæmia hæc duobus modis accipitur ut s.una sit hæreticalis altera non hæreticalis, hæreticalis illa dr̃ qñ derogat omnipotentiæ Diuinæ denegare Christum factis uel uerbis, quæ

cognitio cum sit Teologalis non vlterius de ea agam, non hæreticalis dicitur quando non obuiat veritatibus catholicis, sed malum Deo, aut Beatæ Virgini, seu sanctis impræcatur vt not. Albert. de hæret. quæstio. 6. nume. 25. si quis igitur (inconsulto dolore vel ira cæcatus) Blasphemauerit, & statim eam dixisse penitebit. Reputabitur leuissima l. aut facta ff. de pœnis glos. in capit. denique destinct. 4. vers. venia Ias. in l. si duo patroni §. fin. nume. 1. ff. de iureiurand. quæ conclusio videtur procedere etiã si eodem impetu plures Blasphæmias dixerit, licet durius quidem puniendus sit, sed vna tantùm pœna, nam vnum duntaxat crimen commissit l. inficiendo §. infans ff. de furt. gloss. in l. nunquàm plura ff. de priuat. delict. Boer. dec. 301. per totam & hoc vbique communiter receptum est & tali casu Blasphæmus non pœna ordinaria sed extraordinariè punitur arbitrio iudicis iuxta qualitatem Blasphæmiæ iuxta superius allegata, sed si ex consuetudine Blasphæmat ad quam inducendam duo vel tres actus sufficiunt l. 3. Cod. de episcopali audientia vbi glos. in verbo consuetudini ordinariè erit puniendus. Pœna autem ordinaria huius delicti de iure ciuili est mors naturalis authen. vt non luxurientur contra naturam &c. de iure verò Canonico est depositio c. si quis per capillum 22. q. 1. quam graue autem sit crimen Blasphæmiæ, & quam grauissima sit ar-

rogantia

rogantia Blaſphæmantis.i. irantis contra eius redemptorem & creatorem Deum deſcribitur clariſſimæ à Bernardino Diaz, in ſua praxi cap. 103. Vbi de Blaſphæmia tractat. Accerimus hoſtis & inimicus Blaſphæmantium, crudelis licet in omnibus alijs pijſſimus ſemper fuerit, Marc. Ant. Triuiſanus, qui dum executor a decem virum conſilio creatus eſſet plurima decreta contra Blaſphæmantes promulgauit & præſertim ut nemo auderet pro Blaſphæmantibus agere procurare uel eos deffendere, qui tandem ob eius vitam inocentiſſimam & Dominici Triuiſani Patris merita, præſertim in re bellica, adempta cõmuni Patrum Voto Principem Venetiarũ ſenatus pronuntiauit. Apoſtaſiæ multæ 28
ſunt ſpẽs. ſ. perfidiæ, innobedientiæ & irregularitatis vt gl. in c. 1. de apoſtat, & ibi innocenti us &c. Perfidiæ videlicet ſi ſentiat & deffendat aliquid contra Eccleſiam Dei, cuius pęna eſt ea relapſi &c. i. mortis, innobedientiæ duobus modis intelligitur, Primo modo dicitur, quando quis non vult obedire Papæ, quia non credit eum authoritatem habere, & eius pęna ſi non abiurat, erit de qua ſupra d xi. i. relapſi, Secundo modo non obedit ex contemptu, tunc pro pęna excommunicatur, & inſordendo deponitur. Irregularitatis, ſi dimitit habitum, uel retinet habitum, ſed extra ſepta clauſuræ uiuit, ſimiliter, debet excommunicari, & deponi non redeundo ad clauſuram, hæc omnia tradunt

dunt Abb.in cap.1. & ſeq. de Apoſt. & ibi Henric. Boich. & cæteri Doctores ferè omnes ibi, quæ procedit opinio etiam ſi deferat habitum religioſum ſed coopertum veſtibus clericalibus gloſſ.in clem.12.in verſ.extrinſeci de vit.& honeſt.cleric.Ioan.And.in regula certum de regul. iur.lib.6.Oldr.conſ.184. Pater ſanctæ quaſi in fine licet Nauarr. in cõſ.1.de Apoſt.ad ſui poſſe deffendat Apoſtatas huiuſmodi ſecundæ & tertiæ claſſis, ſed contra eum eſt communis Doctorum opinio, & vſus puniendi ſimiles, ex conſtitutionibus Sancti Franciſci de obſeruantia cap.2. & Apoſtata rediens, carceratur, per Annos. 3. & voce actiua & paſſiua priuatur; Quorum bona regularium extra clauſtra monaſteriorumq; viuentium veniunt ſub nomine ſpoliorum & ſpectant ad Reuer. Camer. Apoſtolicam iuxta conſtit. Gregorij XIII.incipien.officij noſtri. 44. in ordine, ſub datum Romæ 21. Iannuarij Anno 1571. modo Apoſtatent vel de licentia maneant vt conſuluit Nauarr. conſ. 80.
29 de regular. Ioculatores (quos Galli Goliardos, & Tuſci Buffones appellant vt tenet Ioan. Bernard. à Diaz in praxi ſua c.62.) ſunt illi qui Hiſtriones & appellantur à canone c. 1.4.quæſt.1. c.pro dilectione de conſe.diſtinct.2.quorum pęna eſt eadem Apoſtaſiæ inhobedientiæ & tertio moniti deponẽdi ſunt ſi per Annum perſeuerãt c.1.de vita & honeſt.cleric.in 6. Item & mini-
30 ſtri laicorum ſi admoniti non deſtiterint inci-
dunt

dunt in eamdem pœnam Apostasiæ inhobedientiæ. Sortilegiorum pœna quæ grauis debet es- 31
se, nam hæreticalem vel superstitiosam materiam in se continent, debent puniri pœna, à sanctissimo D. N. Syxto V. nuper ædicta in constitutione sua cótra mathematicos & iudiciariam exercentes, quæ hæresis est. Doctores omnes in c. 1. de clerico Venatore tenent, quod Vena- 32
tio aut oppressiua dicitur, vnde in Genesi legitur quod cępit Nembroth. robustus esse venator coram Domino. i. hominum opressor, permittente Domino & ea penitus est illicita vt distinct. 6. his itaque cuius pœna non discrepat ab ea homicidij, vt ibi videre licet alia est adulatoria vt sunt Histriones, & de hac dixi supra de Ioculatoribus &c. Tertia est Arenatoria, vt quando quis recipit mercedem vt in arena pugnet cum bestiis feris quæ prohibita est, & eius pœna est vt infra modo dicam de quarta specie quæ occupatiua dicitur quę & ipsa prohibita est ideoq; si episcopus sit, tribus mensibus, si Pręsbiter duobus, si diaconus ab omni officio suspenditur ita Hostien. in sum. de cleric. Venat. num. 4. & Doctores omnes Hostien. ibi. Henric. Boich. & cæteri per totum, sed hæc quarta species quæ verè proprio sumpto vocabulo Venatoria dicitur, limitatur vt non habeat locum, Primo si Venatio esset quieta & recreatiua vt idem Hostien. tit. eod. nume. 2. non tamen tempore quadragesimæ vel ieiunij, tunc omnibus

interdicta censcetur Card. clem. ne in agro in §. Porrò de stat.monac. Secundo si esset piscium non ferrarum, piscare enim licitum est,c.nunq. de consacrat. distinct. 5. Tertiò si necessitate famis tunc promittitur, arg.tex.in c.licet de feriis. Item si Apri,vel Vrsi, aut feræ similes essent quæ deuastarent segetes & vineas monachorum arg.l.2. Cod. de feriis prohibitiua tantùm illa reputatur quæ absque necessitate & recreatione fit cum rumore catulorum & in ipsa ponunt omnem suam cogitationem. Luden-
33 tium pœna certa de iure canonico non reperitur, licet ludere prohibeant Canones, de iure tamen Ciuili & suspensio Trienalis authen. interdicimus Cod.de episcopis,& cleric.& in §.interdicimus in authen.de sanctiss.episcopis colla.9.
34 Symonia quæ in veteri testamento ortum habuit ab vno qui vocabatur Giecz famulus Elisei Prophetæ vt habetur quarto Reg. Secundo in nouo Testamento fuit Iudas qui vendidit Christum qui erat Sacerdos & ideo commisit Symoniam c.11.qui studet 1.q.1. in nouo autem Testamento author huius sceleris fuit Simon Magus c.19. Petrus 1.q.1. Doctores in rubrica de Symonia eam sic deffiniunt vt.s. sit studiosa voluntas emendi vel vendendi aliquid spirituale vel spiritualitati annexum ideoque vendere vel emere respectiuè vota sua pro obtinendo Prioratū Guardianatū vel alia quacunque dignitate vel ordine simoniacus est cap.si quis obiecerit 1.

q.3. Item dare pastum, vel soluere aliquid pro introitu monasterij vel Ecclesię symoniacus est, dans & recipiens respectiuè c.1. cap. veniens de symonia, nec quantitas pecuniæ hic attenditur, sed actus, nam & si essent sex solidi sufficerent ad declarandum quem symoniacum, mediatores auté & ipsi puniuntur nam si in gradu erunt, ab eo cadant, si sine gradu anathematizentur c. si quis episcopus 1.q.1. Principales verò qui dederunt pecuniam vt reciperent beneficium vel dignitatem aut ordines, ipso iure intelliguntur priuati, & inhabiles ad eos vel alios obtinen. c. de hoc de symonia, recipientes verò pecuniam pro eius voto priuatur & inhabilitatur vt supra ad hoc delictum probandum admittantur signa & præsumptiones vt notat. Abb. in c. Sicut de symon. & ad illud accusandum serui, meretrices, & criminosi admittuntur c. Tanta eod. tit. de symon. Homicidij pęna est depositio c. cum non ab homine de iudic. & cap. inquisitionis in princ. de accus. & homicida nedum dicitur qui occidit, sed etiam qui facto, consilio, præcepto, lingua uel adhortatione cooperatus fuerit & in quocunq; istorum casuum deponendus est not. gloss. in c. sicut dignum de homic. §. clericos, in verbo consilium, si quis malo studio, siue pro odio vindicta ignem apposuerit, vel apponi fecerit, aut appositoribus consilium uel auxilium scienter tribuerit, excommunicetur, & si mortuus fuerit careat sepultura, nec absol-

35

36

uat nisi damnum &c. persoluat & per annum pęnitentia ei detur ut Hyerosolimis aut in Hispania in seruitio Dei permaneat ita tex. in cap.
37 pessimam 23. q. 8. Sodomiæ pęna de iure canonico est depositio & perpetuas carcer, nihilominus ex constitutione Pij Papæ V. Regulares hoc uitio utentes mandat ut priuati intelligantur & degradati iudicibus secularibus tradentur quæ constitutio est 70. in ordine incipien. Horrendum &c. Lata tertio Calen. Set-
38 tembris anno 1568. Quæ vtinam modo seruaretur ex constitutionibus Sancti Francisci, de obseruantia c. 5. perpetuo incarcerati permanere coguntur, Sacrilegij pęna de iure ciuili est mors naturalis ut Salyc. in rubr. C. de crim. sacril. in fine, de iure autem canonico est depositio ut uoluit Hostien. in summa tit. de accus. §. quis sit effectus versiculo & gratia exempli,
39 si quis regularis cognouerit mulierem nuptam debet deponi & ad perpetuas carceres detruditur ita gloss. in c. lator in gloss. 1. 2. q. 2. c. si quis clericus 81. distinct. & efficitur infamis Abb. in c. at si clerici §. de adulterijs vers. sed circa, de
40 iudic. incestus est consanguineorum uel affiniū abusus text. in c. lex illa 36. q. 1. Eius pęna tamen est depositio vt Didacus super 4. decret. fol. 91. num. 3. & gloss. in c. non debet 30. q. 1. Stuprum propriè loquendo est virginum defloratio c. lex illa 36. q. 1. illius pęna est depositio ut Abb. in c. at si clerici de iudic. nu. 34. & latè
clarus

clarus §. stuprum versic. sed quæro. Pœna for- 42
nicationis simplicis erit suspensio vt notat clarus §. fornicatio versic. sed quæro, tamen in prælato ex sola incontinentia debet deponi ut Abbas, in cap. monachi de stat. regul. num. 6.
& regulares de consuetudine priuantur voce 43
actiua & passiua per trienium & de loco illo pro totidem tempore debent exullare, & monachi incarcerantur quia eius pęna est arbitraria vt Ioan. de Anan. in c. significauit de adult. num. 4. Felyn. in cap. at si clerici de iudic. num. 13. & sic seruus Regulares & sic momachi raptores mulierum de iure Canonico deponuntur tex. & ibi Abb. in c. 2. de raptor. etiam &c. Si autem mulierem puta monialem raperet tunc deponendus & perpetuò carceratus maneat, etiam si cognouerit carnaliter & non rapuerit c. si qua monachorum 27. q. 1. c. si quis episcopus 27. q. 1. De pœna criminis læsæ ma- 44
iestatis Diuinæ uel humanæ, relinquitur vna species inquisitoribus & altera principibus, delicta huiusmodi sunt adeo inhumana, vt pœnam non inuenio condignam, quia nec mors sufficit ad ipsarum vendictam. Fures debent deponi capit. presbiter. 81. distinct. vbi glos. in 45
verbo captus intelligit, & si furtum est graue vel fures infragranti fuerunt depræhensi tunc degradati à suis ordinibus in arctum monasterium seu carcerem debent detrudi vt voluit Hostien. in summa titu. de condit. fur. in §. fin.

46 Percussores excommunicantur à iure c. si quis
47 suadente diabolo 17. qõ. 4. tamen Abbas &c. poterit eum absoluere cap. cum illorum de sententia excommun. capit. sententiam ne clerici vel monach. crimen falsitatis multis modis committitur, primò circa testes, secundo circa instrumenta, tertio circa scripturas, quarto & vltimo circa monetam, falsitas circa testes duobus modis contingit, cessando veritatem, & exprimendo mendacium, si testis in iudicio citatus & iuratus, tacuerit veritatem peccat mortaliter, vt Rota dec. 572. nume. 2. de testibus. in nou. cap. vnicuique §. sit quoque. 2. quæst. 3. & iste occultans veritatem punitur ac si falsum diceret Nell. tract. de testibus nume. 24. Tindar. tract. de testibus 1. quæst. num. 3. Bart. in l. 2 num. 14 Cod. si contra ius vel vtil. public. Anton. de Butr. in cap. super literis de rescript. num. 9. Bonif. de Vital in clement. testibus nu. 65. de testibus Felyn. cons. 50. nume. 23. Bero in cap. super literis de sententia & re iud. nu. 3. Quia & hoc casu lædit Deum iudicem & partem Abb. in cap. 1. de crim. fal. nume. 1. & eius testis falsitate operatur vt iudex committat iniquitatem Bero in capit. quoniam contra de probat. nume. 4. & quia testis quomodocunque falsus debet puniri l. falsum Cod. si ex falso instrumento ideo pro illius pœna erit deponendus & detrudendus ad arctum locum c. si episcopus 50. distinct. vtens falso instrumento dicitur

citur falſum committere l. maiorem Cod. de fal ſis, abradens inſtrumenta committit falſum Afflict. dec. 404. nu. 4. aperiens litteras alterius tenetur de falſo Bart. in l. Titio num. 3. ff. ad municipal. vendens eamdem rem duobus incidit in falſum. Item ſi quis dixerit ſe Doctorem cum non ſit notarium, vel æquitem, Abbatem, Guardianum &c. incidunt in falſum vt Doctores in l. j. & 2. C. ad leg. Cornel. de falſ. Item fabricans, falſam monetam vel bonam circuncidens committit falſum & eadem pœna tenebitur ad alchimiam quouis modo exercendo incidit alchimiſta in pœna infamiæ priuationis quarumuis dignitatum & inhabilitatis aliarum vt cap. 1. de crim. fal. extrauan. comm. dicat ſumma Antonin. & Abb. quod ſibi placent cum aliter Pontifex iubeat. Iniuria duobus modis com- 43
mititur factis vel verbis, factis vt dixi in verbo percuſſiones, verbis vt ſi fiat conuicium pœna huius delicti eſt ſatisfatio publica & ideo Doctores dicunt quòd eſt arbitraria §. in ſumma in ſtit. de iniur. quia ſi iniuria publicè facta fuit, itidem publicè debet ſatisfieri, conſtitutiones tamen Sancti Franciſci de obſeruantia c. 6. vltra pœnam diſciplinæ, tenetur dicere culpam coram omnibus iniuriatoq;, actio hæc tollitur ſpatio vnius anni ut gloſſ. in l. ſi non conuicij in gloſſ. fi. C. de iniur. Item per conuerſationem habitam cum offenſore clarus, §. iniuria verſ. Item tollitur. Item per remiſſionem expreſſam ut lo

co citato, hoc vnum tamen minime prætermittendum esse censceo, ut si quis aliquem iniuriauerit, & interest reipublice christianæ scire talem iniuriam veram esse, & illam probauerit tunc iniurians non debet puniri, sed si non expedit illam scire meretur puniri Bart. in l. eum qui nocentem in princ. ff. de pœnis & est communis opinio ut dixit Alexand. in l. 3. in princ.
49 num. 6. ff. de liber. & posthum. & quia calumniator illæ dicitur qui falsa crimina proponi ut in §. notandum secunda quæ. 3. & Anto. de Butrio in rubr. de calumniat. & venit tunc puniendus calumniator eadem pœna, qua veniebat puniendus accusatus capit. 2. 2. quæst. 3. & Butrius ac Abb. in d. rubr. de calumniat. Regula-
50 res qui regunt, adeò cornua erexerunt, vt sibi ipsis licere præsumunt facere dicere & statuere quod sibi placet, & inferiores pœnis minis & terroribus compellunt parere, condendo leges & statuta multoties contra ipsammet regulam quam proffessi sunt, ideo huius voti semper fui vt regulares nullum ius nullamque authoritatem haberet condendi leges, primo quia authoritas leges condendi penes Principes reperitur l. princep. de legib. Secundo quia si regulæ ipsæ à sanctis institutæ non sunt seruandæ nisi à summis Pontificibus fuerint confirmatæ vt dixi in capit. 1. num. fi. ergo multo minus poterunt regulares hoc facere, tertio nec concilium ipsum generale cum assistētia omnium Prælatorū tam
se-

ſecularium q̃ regularium, niſi à Pontifice fuerit confirmatum non tenet nec ſeruari debet quia non ligat vt Nauarr. conſil. primo de conſtitut. num. 5. ergo &c. Quartò ſi regulares volunt capitulum generale cellebrare ſummus Pōtifex declarat quot Annis vt dixi in capit. 4. nume 1. Si vendunt alienant &c. nō poſſunt extrauagan. Ambitioſę de rebus Eccleſ. non alie. &c. Et leges condere poterunt ? abſque confirmatione Sanctiſſimi D. N. Papæ ſemper hoc eſſe rediculoſum reputaui maxime cum multæ ex conſtitutionibus ſuis derogent regulæ ipſi, vt non detur appellatio, vt maior imponatur pœna &c. & de ſimilibus de quibus breuitati ſtudens vlterius agere non inſiſto. vnum tamen prætermittere recuſo, quòd cum de iure Canonico ad quodlibet delictum ſtatuta ſit eius pœna modo & forma de qua ſupra, aliqui expellunt monachos de ſuo monaſterio, qui poſtea in habitu ſeculari euagantur per ciuitatem in ſcandalum Chriſti fidelium, & animæ ipſorum detrimentum non modicum quia ſi regularis vbi proffitetur ibi etiam perpetuo ſeruire tenetur vt Nauarr. conſ. 5. num. 1. de regular. non debent ergo eum eicere ſuperiores quia ex delicto acquirunt libertatem.

De Appellationibus. Cap. XIX.

SVMMARIA.

1 Appellatio quando detur.
2 Appellandi formula.

De Appellationibus. Cap. XIX.

QVia Penæ quæ à Regularibus impo nuntur sunt in duplici differentia nam vel ad correctionem morum vel aliàs ordinariè formato processu profferuntur, à primis datur
1 nequaquàm appellatio vt ex Regula sancti Benedicti habetur capit. 68. quo in loco mandatur correctioni satisfieri per monachum vt votum obedientiæ seruet sed postea possit coram superiore se conqueri quod etiam verum est & de iure communi c. irrefragabili de offi. iud. ordin. & c. cum speciali in fi. de appellat. c. repræhensibilis & c. 2. eod. titu. sed si modum excesserit in corrigendo, vel aliàs ordinariè processerit tunc datur appellatio vt tenet foll. in c. 36. de ordine procedendi contra monachos num. 22. & 24. Si tamen appellat ad superiorem suum regularem non autem secularem prout vetitum est fra

tribus

tribus sancti Francisci de obseruantia ex constit. Creg. XIII. lata die 8. Aprilis 1575. & fratribus sanctæ Mariæ seruorum per constitutionem latam à clem. 8. 15. Februarij. 1593. & quod detur in omni casu Appellatio inter regulares notat Nauarr. in c. nullam 18. q. 2. num. 51. comment. 3. de appellationibus regularibus concessis vel vetitis tractat. vbi efficaciter probat religiosos appellare posse, etiam à sententia lata super correctione, sed quia satis ampla, est illa disputatio satis est, vt stat veritas quòd datur de iure Appellatio, & quis duobus modis appellare licet in scriptis vt videlicet. Ego fr. &c. abhac vestra sententia lata vt dicitur contra me ad fauorem N. ad R. P. Prouincialem vel Generalem appello, protestando ipsam recipi & nil inhouari, nam regulares non petunt Apostolos, nec eis prohibetur adire ministrum vel generalem sui est electio, vel eripiendo iter versus superiorem loco appellationis habetur adeoq; non videtur incidere in pœnam qui vadit ad superiorem nec incidere in pœnam sac. Concil. Trident. cap. 4. sess. 25. de regular. & monial. vt latissimè materiam hanc disputat ad partes, & concludit pro appellatione & recursu Nauarr. locis Citatis.

FINIS.

INDEX RERVM ET VERBORVM OMNIVM DE QVIBVS supra fit mentio.

A.

Appellatio

B.

C.

Confessus

Deffen-

D.

E.

F.

G.

H.

I.

L.

M.

Notorij

N.

O.

P.

R.

S.

Sen-

T.

Testis

I N D E X.